ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐՔԻՅԷ

20 ՓԱՐԱ — 20 ՓԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՃՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

{صاحب امتياز: جيوه‌لكيان}

ՅԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

جريدهٔ شرقيه

ԱՊՕՆԷ ՇԻՐԱԻԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	140 ղշ.	70 ղշ.	40 ղշ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէճմուայէ 20 գրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՇԻՐԱԻԹԼԱՐԸ

Դըհլի վէ ֆընճի սահիֆէ ... գրշ. 5
...է 11ի 10ու. ... » 3
ադիյայա տաիր պէնտլէր պուլ օլունմազ վէ աէրձ էվրագ իատէ օլունմայա-

Իտարէխանէսի, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 ծէմիլէքեան մաթպաասընտատըր : Քեաֆֆէի մէվատտ հագգընտա կաղըթլարը սահիպ վէ մէսուլ ... ՅՈՎՀԱՆ ՃԻՎԷԼԷՔԵԱՆԱ միւրաճաաթ օլունա :

ԻՄՊԷՐԱԹՕՐ ՎԷ ԻՄՊԷՐԱԹՕՐԻՑԱՆԸՆ ՑԻՒՆՔԻ ԹԷՆԷԶԶՈՒՀԼԷՐԻ

Իմպէրաթօր հազրէթլէրի՝ տիւն Ելտըզ սէրայընտա Մէրասիմ տաիրէսինտէ գահվալթը իմթիքքտէն սօնրա, սաաթ 3½տա բրէնս Հանըրի վէ տիւգ տը Մէքլէնպուրկ իլէ արապայա բաքիպ օլտըղը վէ տիկէր 5—6 արապատա տախի մայէթլէրինտէն պաղը զէվաթ վէ միհմանտարլարը Աշիտ Ալի, Կօյց վէ Հօզ բաշալար հազարաթը պուլընտըղը, վէ Եօնտէ խավէրան վէ Թիւֆէնկճեանը հազրէթը Շէհրիարի վէ արգասը պիր պէօյիւք միւզիգագը վէ պայրագը ասաքիր պուլընտըղը հալտէ Ելըզ Սէրայընտան հարէքէթլէ Տօլմա Պաղչէ սէրայընա վասըլ օլմըշ, վէ սէրայը մէզքիւրըն րըխթըմընա խանաշմըշ պուլընան 7 չիֆթէ սալթանաթ գայըգընա բաքիպ օլտըղը կիպի, մայէթինտէ պուլընան զէվաթ տախի տիկէր 4 գայըղա բաքիպ օլմըշլար տըր։

Իմպէրաթօրըն բաքիպ օլտըղը գայըղըն պաշ թարաֆընա գաթը իմպէրաթօրիյէ մախսուս պայրագ քէշիտէ խոլունտըղը, վէ մէզքիւր գայըղ Ֆըտըքլըի, Շէրէֆ, Եըլտըզ վէ Թըվֆիքիյէ սթիմպօթլարը թարաֆընտան թէքրի օլընտըղը հալտէ հարէքէթ իտէր իքէն, Գավագ սըրթընը 21 բարէ թօբ էնտախթ էյլէտիկի կիպի, մէզքիւր զըրհլը իլէ Հէհէնցօլէրնի վէ սէֆայինը հիւմայունը թայֆալարը տախի քիւրէքլէրէ իւզէրինտէ սաֆ պէսթէ սէլամ օլմըշլար վէ մուզիգալար տախի Ալէման մարշընը թէղաննի էյլէմիշլար տըր։

Իմպէրաթօր՝ մէզքիւր գայըղ իլէ Պէյլէրպէյի սէրայընա ազիմէթ իտուպ, գայըղ սէրայըն րըխթըմընտա խանաշըր խանաշմազ խիթէ թօպլար աթըլարագ բէսմը սէլամ իֆա գըլընմըշ տըր։

Իմպէրաթօր Իւսքիւտար միւթէսարրըֆը վէ գօմանտանը Փաշըն վէ Նէվզէթ բաշալար իլէ թօզուղընտը տաիրէի պէլէտիյէ րէյիսի Սալիհ պէյ հազարաթը թարաֆընտան իսթիգպալ օլընըպ, մայէթինտէքի զէվաթ իլէ սէրայը մէզքիւրը վէ պաղչէլէրինի սէյր ու թէմաշա իմթիքտէն վէ պիր միտտէթ արամ իլէ մէնզիլաթ վէ մէյլուսաթըր նէֆիսէ թագտիմիյլէ լազըմէի միհմաննիւազի իֆա օլընըպ, պայաութ սէրայըն պաղչէ գաբուսընտա հազըր պուլունան աթլարա բաքիպ Թօբ խանէլի օղլու թարիգիյլէ թօղրուճա Զաղըրճալարա ազիմէթ պույուրմըշլար, վէ օրատան Կավիտէ պաղը թարիգիյլէ Հայտար բաշայա իներէք սթամպօթ էօյլէտան Գատը քէօյունէ միւվասէլէթ իթմիշլէր տիր։

Գատըքէօյինտէ բէք չօգ խէլըք սանճագլարըլա թէզյին խոլունտըղը կիպի, պինլէրճէ հալք տախի կիւզէրկեահը իմպէրաթօրիտէ սաֆպէսթէ իճթիրամ օլմուշ տըր։

Իմպէրաթօր իլէ մայէթլէրինի ալմագ իւզրէ Գատըքէօյ իսքէլէսինտէ Թըվֆիքիյէ, Շէրէֆ վէ Թըվֆիքիյէ սթիմպօթլարը հազըր պուլընըյօրլար իտի։

Միւշարիլէյհ իլէ պիրատէրի վէ տիւգ տը Մէքլէնպուրկ Թըվֆիքիյէ վէ միհմանտար վէ էրքեանը մայէթլէրի տախի տիկէր սթիմպօթլարա բաքիպէն սաաթ 6 րաատէլէրինտէ Գատըքէօյինտէն հարէքէթլէ տօղրուճա Մոդա բուռնունէ ազիմէթ իթմիշլէր տիր։

Գուրատա իմպէրաթօր իլէ մայէթինի խոթիգալի իմաէք իւզրէ Մաղրի քէօյ պէլէտիյէ հէյէթի մէմուրինը հիւքիւմէթ ինիֆորմալարըն լաբիս օլարագ իսքէլէտէ հազըր պուլընտըգլարը կիպի, գատըն վէ էրքէք ումում քէօյ էհալիսի տէ խօլլարճալարըճաք, իմպէրաթօր հազգընտա ֆէվգալատէ սայգը իճթիրամ կէօստէրմիշլէր տիր։

Միւշարիլէյհ՝ իսքէլէյէ չըգար չըգմազ, հազըր պուլունան աթլարա բաքիպէն Նէճտի Գուլէ թարիգիյլէ Էյիւպ պիլալզիլ, օրատա Էյիւպ ճամիսինի զիյարէթ, վէ էօհար բաշտէ նէֆսը Սթամպօլ խարիճինտէ քեօտ պուլընան մահալլէրի թէմաշա էյլէմիշլէր, վէ սաաթ 9½ րաատէլէրինտէ Էյիւպ իսքէլէսինտէն թէքրար սթիմպօթլարա բաքիպ օրատան Թէրսանէի Ամիրէ էօնիւնտէն միւրուր էյլէմիշլէր տիր քի, պու սըրատա Թէրսանէ էօնիւնտէ պուլընան տօնանմայի հիւմայուն քեամիլէն սանճագլարլա տօնատըլտըղը կիպի, քիւրէքլէրինտէ տախի ասաքիրը պահրիյէի Շահանէ սէլամ տուրուպ, մուզիգալար՝ Ալէման հավալարըլյա թէրէննիւմսազ օլմուշլար տըր։

Իմպէրաթօր ուղրատան տօնանմայի հիւմայունը սէյր իմթիքտէն սօնրա, բաքիպ օլտըղը սթիմպօթլա խանաշմըշ օլան 7 չիֆթէ սալթանաթ գայըգընա վէ մայէթ էրքեանը տա տիկէր գայըգլարա բաքիպ օլարագ սաաթ 10 րաատէլէրինտէ Տօլմա Պաղչէ սէրայընա ավտէթ էյլէմիշ, վէ գարայա չըգար չըգմազ թօբլար աթըլարագ, օրատա հազըր պուլընան միւքէլլէֆ արապալարա բաքըպէն Ելտըզ սէրայընտաքի տաիրէի մախսուսէյէ ավտէթ էյլէմիշլէր տիր։

* *

Հաշմէթլու իմպէրաթօրիչա հազրէթլէրի տախի տիւնքի կիւն սաաթ 4½ րաատէլէրինտէ միւքէլլէֆ արապալարլա Ելտըզ սէրայընտան հարէքէթ պույուրարագ, մայէթինտէ Ալէմանիա սէֆիրինին զէվճէսի Մատամ տը Րատօվից պուլընտուղը հալտէ, Պէշիքթաշ վէ Թօփխանէ վէ Գալաթա թարիգիյլէ քէօփրիւյէ կէլէրէք, օրատան Սթամպօլ ճիհէթինէ կէչմիշլէր, վէ Սօուգ Զէյնէպ ճատտէսիյլէ Այասօֆիյա ճամի շէրիֆինի զիյարէթ, վէ պատէհու Սուլթան Մահմուտ թիւրպէսինի զիյարէթ իթմիշլէր տիր։

Միւշարիլէյհա՝ օրատան չըգըպ Զէնպէրլի Թաշ թարիգիյլէ Պապը Սէրասքերի իչինտէն կէչտիքլէրի սըրատա պիր իքի պէօլիւք ասաքիրը Շահանէ վէ պիր պանտօ մուզիգա թարաֆընտան սէլամլանըլտըգտան սօնրա, Սիւլէյմանիյէ ճամիսինի զիյարէթ իտէրէք, Շահզատէ պաշը թարիգիյլէ Ֆաթիհ ճամիսինի խարիճընտան թէմաշա էյլէտիքտէն սօնրա, Եաւուզ գարուսը ճիվարընտա Գաճըրիլէ ճամիսինի տէ զիյարէթ էյլէմիշ, վէ օրատան տօղրուճա Եըլտըզ Սուլթանա էնմիշլէր տիր։

Մահալը մէզքիւր իսքէլէսինտէ թահսիսի իւզրէ հազըր պուլունտուրուլան վէ պաշ թարաֆընտա Ալէման պանտէրասը չէքիլմիշ օլան 7 չիֆթէ սալթանաթ գայըգընա բաքիպ օլուպ, Թէրսանէի Ամիրէ էօնիւնտէն միւրուր էյլէտիքլէրի սըրատա տօնանմայի հիւմայուն սանճագլար չէքէրէք, վէ ասաքիրը պահրիյէի Շահանէ տախի քիւրէքլէրտէ սէլամ տուրարագ, մուզիգալար տախի չալընմագա պաշլամըշ տըր։

Միւշարիլէյհա իմպէրաթօրիչա՝ հազգընտա իպրազ պույուրըլան մէրասիմը իհթիրամիյէյէ սէլամը մախսուս իլէ մուգապէլէ կէօսթէրիպ քէօփրիւտէն կէչէրէք, տօղրուճա Տօլմա Պաղչէ սէրայընա խանաշմըշլար տըր քի, պու սըրատա սաաթ 8 օլուպ, հէր թարաֆտան աթըլան թօբլար քէնտիլէրինին գարայա չըգմըշ օլտուղլարըն իլան էյլէմիշլէր տիր։

Միւշարիլէյհա իմպէրաթօրիչա՝ քէնտիլէրինի ալմագ իւզրէ Տօլմա Պաղչէ սէրայընտա հազըր պուլընան միւքէլլէֆ արապալարա բաքիպ օլարագ, մայէթինտէ խավէրան վէ Թիւֆէնկճեան իլէ Մայէթ չավուշլարը պուլընտըղը հալտէ, քէմալը տէպտէպէ իլէ Ելտըզ սէրայընա ավտէթ վէ տաիրէի մախսուսէլէրինէ միւվասէլէթ պույուրմըշլար տըր։

Իմպէրաթօր վէ իմպէրաթօրիչանըն Ելտըզ սէրայընտան ազիմէթլէրի վէ մուխախէրէն օրայա միւվասէլէթլէրի ազիպինտէ մուզիգաի հիւմայուն մէվգըի մախսուսընտա պուլընարագ, ղայէթ կիւզէլ հավալար չալմըշ տըր։

Միւշարիլէյհիմա տիւն կէճէ Մէրասիմ տաիրէսինտէ խալըմըշ մայէթ էրքեանը իլէ սուրէթը խուսուսիյէտէ թաամ իթմիշ տիր։

* *

Իմպէրաթօր վէ իմպէրաթօրիչանըն կէչտիքլէրի խոլլարտա թօբլանան պինլէրճէ էհալի իրագ իմթիւքլէրի թավրը ու հարէքէթը միւսաֆիրբէրվէրինին միւշարիլէյհիմա հազարաթընըն սուրէթը մախսուսէտէ մուճիպը մէմնունիյէթլէրի օլտըղը, վէ չէհրէմիզին լէթաֆէթը մէվգըլէսի նիսպէթինտէ էհալինին թէբազզիւր վէ թէրգիյէ վէ հուսնի ախլագ ու աթվարը մայլիք պուլընտըղլարը սէօյլէտիքլէրի մայէթլէրի զավաթընտան սըլըհան մալիւմաթտան անլաշըլմըշ տըր։

Ցինքի բօսթա իլէ վիւրուտ իտէն Եվրօբա կազէթալարընտա օգունտուղընա կէօրէ, իմպէրաթօր՝ Տէրսաատէթէ վիւրուտունտէ խապէր վերմէք իչին բրէնս Պիզմարգա չէքտիկի պիր թէլկրաֆտա, Տէրսաատէթ վէ ճիվարընըն մէնզարէի լաթիֆէսինին նագգաշիլը թարիֆ օլտըղընը, վէ թարաֆը հազրէթը Փատիշահիտէն պիր սուրէթը մախսուսէ տօսթանէտէ իսթիգպալ օլընըպ, կիւզէրկեահընտա թօբլանմըշ օլան հիսապսըզ էհալի թարաֆընտան տախի կէրէք քէնտիսինէ վէ կէրէք իմպէրաթօրիչայա իհթիրամաթը ֆաիգա իպրազ խոլունտըղընը պէյան էյլէմիշ տիր։

* *

Ալէմանիա իմպէրաթօրը թարաֆընտան Մաապէյնի հիւմայուն միւշիրի Ղազի Օսման բաշա վէ Մապէյն պաշ քեաթիպի Սիւրէյյա բաշա վէ Մալիյէ Նազըրը Գոտագ հան Յակոբ բաշա հազարաթընա էկլ Րուժ նիշանընըն պիրինճի րիւթպէսինտէն վէ սէր եավէր վէ տամատը հազրէթը շէհրիարի Մէհմէտ բաշա հազրէթլէրինէ Գուրօն տը Բրիւս նիշանընըն քէզալիք 1ինճի րիւթպէսինտէն պիրէր գըթա իհտա պույուրըլմըշ տըր։

* *

Իմպէրաթօր Կիյէօմ՝ խավէրանը Շահանէտէն ֆէրիգ Կօյց բաշա հազրէթլէրինին Ալէմանիա օրտուսընտաքի րիւթպէսինի միւլիւվուլըղա թէրֆի էյլէմիշ տիր։

Բաշքի միւշարիլէյհին գարիպէն օրտուի հիւմայուն էրքեանը հարպ րիյասէթինէ թային վէ էօզտէսինէ միւշիրլիք րիւթպէսի թէվճիհ պույուրուլաճաղը րիվայէթ օլընըյօր։

* *

Ալէմանիա իմպէրաթօրը՝ բազար էրթէսի կիւնիւ Թարապիատա Ալէմանիա սէֆարէթխանէսինէ կիթտիկինտէ, ճիվարտաքի թէբէտէ պուլընան պիր հէյքէլի (արճան) սէյր իթմիշ օլտուղըլա, պու հէյքէլ՝ Մարէշալ Մօլթքէնին Սուլթան Մահմուտ զէմանընտա Տէրսաատէթտէ պուլընտուղը միւտտէթին խաթըրասը օլմագ իւզրէ օ զէմանքի սիւվաշ արգատաշլարը թարաֆընտան րէքզ օլընմըշ տըր։

* *

Իմպէրաթօր վէ իմպէրաթօրիչա հազարաթըյլա մայէթլէրինտէքի զէվաթը Տէրսաատէթէ կէթիրէն Ալէմանիա սէֆինէլէրի ճայֆասընտա՝ էքմէկ վիւրուտլէրինտէն պէրու ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն թայինաթ իթա խոլունմաքտա տըր։

* *

Թարաֆը հազրէթը Փատիշահիտէն Ալէմանիա իմպէրաթօրը հազրէթլէրինէ ղայէթ ղարիպ վէ միւզէյյէն պիր գըլըճ, վէ իմպէրաթօրիչա հազրէթլէրինէ տախի ղայէթ կիւզէլ պիր պրօշ իլէ կէրէք իմպէրաթօր վէ կէրէք իմպէրաթօրիչա հազարաթընա՝ էնվայը Թիւրքիյա մամուլաթը, վէ նէֆիս տօգումա պէզլէրի վէ սաիր էշյայի նէֆիսէ իհտա պույուրըլմըշ տըր։

* *

Միւշարիլէյհիմա հազարաթը՝ մայէթլէրի իլէ պէրապէր պու կիւն սաաթ 8 րաատէլէրինտէ Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտէճէքլէրի ճիհէթլէ, Տէրսաատէթէ միւվասէլէթլէրինտէ Զանագգալէտէն Ելտըզ սէրայընա գատար հաշգլարընտա նէ խօլտա իճրաի մէրասիմ օլընմըշ իսէ, ավտէթլէրինտէ տախի պուրատան Զանագգալէյէ գատար այնը մէրասիմը թէշրիֆիյէ իճրա օլընաճագ տըր։

Իմպէրաթօր վէ մայէթլէրի Վէնէտիկ թարիգիյլէ վէ խայընըզ գոնթ հէրպէրթ տը Պիզմարգ Բէյթէ թարիֆլէ Ալէմանիայա ավտէթ իտէճէք օլուպ, Վէնէտիկտէն կէլէն պիր թէլկրաֆա կէօրէ, Ալէմանիա իմպէրաթօր վէ իմպէրաթօրիչասը մաճը հայիս 12սինտէ Վէնէտիկէ վիւրուտ իտէճէքլէրի կիպի, իմպէրաթօր՝ խալընըզճա Վէնէտիկտէն Մօնզայա կիտիպ 2 կիւն օրատա գալաճագ վէ պատէհու իմպէրաթօրիչայը ալմագ իւզրէ իինէ Վէնէտիկէ կէլէճէք տիր։

ՀՕՀԷՆՑՕԼԷՐՆ ՎԱՓՕՐԸ

Իմպէրաթօր վէ իմպէրաթօրիչանըն րուքիւպլէրինէ մախսուս օլան Հօհէնցօլէրն նամ թէնէզզիւհ վափօրը հագգընտա պազը մալիւմաթ։

Հօհէնցօլէրն վափօրը տէմիրտէն ինշա խոլունմըշ օլուպ, 2 պաճասը վէ խանտան 2 չարգը պուլընմագտա տըր։ Մէզքիւր վափօրըն պօյու 91 վէ էնի 11 մէթրօ օլուպ, մաքինասը՝ 3000 պէկիր գուվվէթինտէ տիր։ Գրուբ ֆապրիգասընըն սահիպի Մ. Գրուբ թարաֆընտան միւթէվէֆֆա իմպէրաթօր Պիրինճի Կիյէօմէ իհտա խոլունմըշ օլան 2 գըթա քիւչիւք չէլիք թօբլար՝ իշպու վափօրըն գըչ թարաֆընտա թագըլը խոլունմըշ տըր։ Վափօրըն պօյունճա Կրիւսօն ուսուլինտէ տիկէր 5 գըթա թօբ տախի վազ խոլունմըշ տըր։ Ջարգլարըն խարընտա պէհէրի 40000 սըբարմաչէթ շըմու գուվվէթինտէ 2 էլէքթրիգ լամպասը մէվճուտ տըր։

Հօհէնցօլէրն վափօրընտա իմպէրաթօր իլէ իմպէրաթօրիչանըն օտալարը արասընտա պէօյիւք պիր սաֆա մէվճուտ տըր։ Մէզքիւր օտալար՝ խաթագ, իգամէթ վէ պանեօ օտալարը տըր։ Իմպէրաթօրըն խաթագ օտասընտա աղէքլի պիր խաթագ, պիր նէվի ուզուն սանտալեալար, ֆօթէօյլէր վէ թուալէթ էշեասը մէվճուտ տըր։ Իմպէրաթօրըն իշ օտասընտա քիւչիւք պիր քիւթիւպխանէ, իքի խազգխանէ, պիր ալնայը տօլապ մէվճուտ տըր։ Ազաճ վէ մէրմէրտէն մամուլ օլան պանեօ օտասը՝ իշ օտասընա մութթասըլ տըր։

Իմպէրաթօրիչանըն խաթագ օտասը՝ գըրմըզը ատալազօ իլէ տէօշէնմիշ օլուպ գարեօլասը տա օյմալը մաճօն ազաճընտան մամուլ վէ խորկանը գըրմըզը իփէքտէն տիր։ Իմպէրաթօրըն խորկանը տախի ալ գատիֆէտէն տիր։

Իմպէրաթօրիչանըն խաթագ օտասընըն խանընտա իչ իչէ 2 թուալէթ օտասը մէվճուտ օլուպ, պու օտալար՝ «բալիսանտր» նամ մագպուլ աղաճտան իմալ խոլունմըշ տըր։ Տէրունլէրինտէքի էշեալար տախի մէզքիւր աղաճտան մամուլ օլուպ, էշեաը մէզքիւրէ՝ թէզյինաթճա տախի իմպէրաթօրընքիլէրինտէն իւսթիւն տիր։

Կիւվէրթէ իւզէրինտէ պիր թէնէֆֆիւս օտասը իլէ իքի սալօն պուլընըպ, պունլարըն տուվարլարը տամասօ իլէ գափլը, վէ թավանլարը նագշ իտիլմիշ տիր։ Սալօնլարտան պիրինին օրթասընտա, իւզէրի գատիֆէ էօրթիւլիւ պիր մասա պուլընտըղը կիպի, իւզէրլէրինտէ սիւսլիւ իքի էլէքթրիք լամպալարը մէվգու իքի տէ այնալը գօնսօլ մէվճուտ տըր։ Տիկէր էշեալար վէ բիանօ տախի բալիսանտր աղաճընտան մամուլ տըր։

Պու սալօնլարըն ալթընտա եէմէք օտասը մէվճուտ օլուպ, օրթասընտա՝ իւզէրինտէ մավի գատիֆէ էօրթիւլիւ քիւչիւք պիր մասա վէ պու մասանըն իւզէրինտէ տէ էլէքթրիք գիյասը իլէ էթրաֆը թէնվիր իտէն պիր ավիզէ ասըլը տըր։ Տուվարտա իքի խաղը պօյա րէսիմ ասըլը օլուպ, պունլարտան հէր իքիսի տէ ժէնէրալ ինիֆօրմասը իլէ չըգըլմըշ օլարագ պիրի մարէշալ Մօլթքէնին վէ տիկէրի բրէնս Պիզմարգըն րէսմի տիր։

Իմպէրաթօր վէ իմպէրաթօրիչանըն խաթագ օտալարը խանընտա մախսուս ... խաթագ օտալարը մէվճուտ օլուպ, պունլար շիմտի մայէթ ... լարը թարաֆընտան իշղալ օլունուր տըր։

Իմպէրաթօրըն մայէթի վէ խատէմէ՝ իմպէրաթօր վէ իմպէրաթօրիչանըն տաիրէլէրի ալթընտաքի օտալարտա իգամէթ իթմէքտէ տիրլէր։ Գու օտալար իլէ գապլըթան վէ թայֆալարըն օտալարը տախի պիր խայլը էլէքթրիք լամբալարըլա թէնվիր օլունուր։

Հօհէնցօլէրն վափօրընըն գապլըթան վէ թայֆալարը՝ 130 նէֆէր օլուպ, Մաուզէր թիւֆէնկլէրիլէ միւսէլլահ տըրլար։

Հօհէնցօլէրն վափօրը՝ մէվճուտ էշեալարըլա պէրապէր 4½ միլեօն մարքա չըքմըշ տըր։ Մէզքիւր վափօր՝ Ֆրանսատա Սէն Թէրանէսինտէ ինշա իտիլմիշ օլուպ, Սօսիէթէի Իմպէրիալի վափօրլարը տախի մէզքիւր թէրսանէ մամուլաթընտան տըր։

——

Էվվէլքի կիւն պիր խայլը Օսմանլը գայըգ խանը պահրիյէսի՝ Խանյարընտա Սիւզար վէ Նիւրէմպէրկ էլէքթրիք մաքինասը ֆապրիգալարընըն վէքիլլէրիլէ Հօհէնցօլէրն վափօրընա կիտիպ մէզքիւր վափօրըն էլէքթրիք լամբալարընը թէտգիգ իթմիշլէր տիր։

Հօհէնցօլէրն լամբալարընը Սիւզար ֆապրիգասը իմալ իթմիշ օլուպ, մէզքիւր ֆապրիգա՝ սէֆայինը հարպիյէի Օսմանիյէնին տախի օլ սուրէթլէ թէնվիրինի հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ թէքլիֆ իթմէքտէ իմիշ։

(Գօյնէր կըրինլըրըն Թարիֆի իլէ տիկէր պազը Տախիլիյէ հավատիսի իչին սօն սահիֆէյէ միւրաճաաթ օլունա)

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Գահիրէտէն իշար օլընտըղընա կէօրէ, Խըտիվ հազրէթլէրի՝ պաք նոյէմպէր 23տէ Գանալ Օսմանի միւտիրը ումումիսի Սըր Էտկար Վինսընթտան պիր մէքթուպ ախզ իթմիշ օլուպ, պունտա մումայիլէյհ Մըսըր Մալիյէ միւշավիրլիկինտէն իսթիֆասընը գապուլ իթմէսինի րիճա իթմիշ, վէ Մըսըրտա էսնայի մէմուրիյէթինտէ Խըտիվ հազրէթլէրի թարաֆընտան հագգընտա իպրազ օլընան թէվէճճիւհէտէն տօլայը պէյանը թէշէքքիւր էյլէմիշ տիր։

Խըտիվ հազրէթլէրի՝ Սըր Էտկար Վինսընթա ճէվապէն խաթթը տէսթիլէ մուհարրէր վէ գըյմէթ իմթիֆաթը պիր մէքթուպ խազըր, պունտա Մըսըրտա Լանար իգամէթինտէ Խըտիվիյէթը Մըսըրիյէյէ իպրազ էյլէտիկի խիզմէթ տօլայը օրտղըն պէյան իթմիշ, վէ պու խըտէմաթընա միւքեաֆաթէն պու քերրէ քենտիսինէ Օսմանիյէ նիշանընըն 1ինճի րիւթպէսինի իհտա էյլէտիկինի պիլտիրմիշ տիր։

——

Բէթէրսպուրկտան խապըրուղընա կէօրէ, Րուսիա վէլիահտը՝ Ալէմանիա իմպէրաթօրընըն Տէրսաատէթտէն միւֆարէքէթինա ինթիզարէն Աթինատա միւտտէթը իգամէթինի թէմտիտ իթմիշ տիր։ Վէլիահտը միւշարիլէյհ՝ գատըր հազրէթը Փատիշահիյի զիյարէթ իչին խաբընտա Տէրսաատէթէ կէլէճէք տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—Պիւլէ- կազէթասընտա օգունտըղընա կէօրէ, Սէէրտ սանճաղընըն Պէրվարի գազասընտա պիր միւտտէթտէն պէրու պիրպիրինէ գարշը միւնազաա վէ միւսատէմէտէ պուլունան վէ պազըն խըրսըզ շէգավէթ իտէն Մալա Շաքիր վէ Ատիյանը աշիրէթլէրի սէրքէրտէլէրինտէն Շահպազ վէ րէֆիգի Ծիհանկիր՝ ասաքիրը Շահանէ թարաֆընտան պու քէրրէ տէրտէսթ օլընտուգլարը կիպի, Ատիյանըրըն ղասպ օլընան գօյունլարընտան 20 գատարը տախի կէրի ալընըպ հիւքիւմէթը մահալլիյէյէ թէսլիմ օլընմըշ, վէ պունլարըն պուլընտան աղաճ գավկա վէ նիզալարընտա 8 գաթլ վուգու պուլմաղլա, պունըն միւճազաթընտան գուրթուլմագ իւզրէ ֆիրար իտէնլէրին տախի թաագիպլէրինէ թէշէպպիւս օլընմըշ տըր։

—Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասը՝ քենտի րէիսի Ագրբեան Արիստակէս էֆ. հազրէթլէրի իլէ ազասընտան Խենի տիւնեա Տիմիթրաքի էֆ. հազրէթլէրինի Զըրաաթ Պանգասը մէճլիսը իտարէսի ազալըղընա ինթիխապ էյլէմիշ տիր։

—Ագրբեան Արիստակէս էֆ. հազրէթլէրինին պաշըրըն պաշըրը Մ. Տէքէրսէ Սէնայիի Նէֆիսէ միւտալխասը իհսան պույուրըլմըշ տըր։

—Սատրազամ Քեամիլ բաշա հազրէթլէրինին պէօյիւք քէրիմէսի վէ Տօգուզընճը (Իւսքիւտար) տաիրէի պէլէտիյէ միւտիրի Սալիհ պէյին զէվճէսի հանըմէֆէնտի միւտտէթտէն պէրու տուչար օլտուղու խաստալըգտան գուրթուլամայըպ, էվվէլքի կիւն ազիմ իւսթիւ վէֆաթ իթմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Միւթէպէրանը թիւճճարտանտէն Կիւլպէնկեան հաճի Սարգիս էֆ.նին զէվճէսի միւհթէրէմէսի իլէ պէօյիւք մախտումը Գալուստ էֆ. Բարիզ սէրկիսի ումումիսինի սէյր ու թէմաշա իթմիքտէն վէ Կիւլպէնկեան Սարգիս էֆ.նին օրթանճա մախտումը Գառնիկ էֆ.յի Մարսիլյատա պիր միւթէպէր մէքթէպէ վազ էյլէտիքտէն սօնրա ճումաա էրթէսի կիւնիւ Սթամպօլա ավտէթ իթմիշլէր տիր։

——

Վարնա մութասարրըֆլըղըն մէվսուգէն խապարընա կէօրէ, կէչէնտէ շէհրը մէզքիւրտէ վէֆաթ վէ տէֆն օլընտուղընը խապէր վէրմըշ Մանիկեան Ռուբէն էֆ. իչին Վարնա քիլիսէսինէ 2000 ֆրանգ իմաար՝ Տէրսաատէթտէն օլ թարաֆա էմր ու թավսիյէ օլընմըշ տըր։

——

Գալաթա Կեդրոնական վարժարան Խնամակալութիւնը՝ միւտիրլիքտէն իսթիֆա իթմիշ օլան Զերազ Մինաս էֆէնտինին եէրինէ տիւն սապահ Լըպուվէն նամ պիր վէ մալիւմաթլը Ֆրանսըզը մէքթէպը մէզքիւրէ միւտիր նասպ իթմիշ, վէ Թարիխ մուալլիմի Մարգարեան Գրիգոր էֆէնտիյի տախի միւտիր մուավինլիկի մէմուրիյէթինտէ իպգա էյլէմիշտիր։

——

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգ. Ժողովոյ Ը. նիստն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 27 Հոկտ. ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 7ին և փակուի 10ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգ. Երեսփոխանները որ հաճին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
24 Հոկտ. 1889

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.—Ծրագիր Ներքին կանոնագրի Ազգ. Ժողովոյ. (շարունակութիւն վիճաբանութեան)։

Բ.—Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Հօր յաղագս երկամեայ շրջանի տեւողութեան Կրօն. Ժողովոյ. (շարունակութիւն վիճաբանութեան)։

Գ.—Տեղեկագիր Քննիչ Ցանձնաժողովոյ ի վերայ Ելմտացոյցի 1888-89 և 1889-90 ամաց. (շարունակութիւն վիճաբանութեան)։

Ատենադպիր
Մ. Թ. Մնլէեան

ԱԶԴ

Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութիւնը կը փութայ ծանուցանել բարեպաշտ հասարակութեան թէ՝ վաղը հինգշաբթի, 26 Հոկտեմբերի՝ հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարքի մահուան տարեդարձին առթիւ՝ հրամանաւ Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հօր, Գեր. Տ. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ ժամ 3ին Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ և քարոզ պիտի խօսի։ (Կնք.)

25 Հոկտ. 1889
Կալաթա

ՍԱՐԸԲԱՐ ՃԻՆԱՅԵԹԻՆԻՆ

ՄՈՒՀԱՔԷՄԷՍԻ

Սարըբար Եէնի Մահալլէսինտէ կէչէն սէնէ վուգու պուլան թէհ չէթլի ճինայէթին մուհաքէմէսի պիրինճի տէֆա օլարագ տիւնքի սալը կիւնիւ ճինայէթ մահքէմէսի հուզուրընտա իճրա օլունմուշ տըր.

Սաաթ 8տէ մուհաքէմէյէ պէտ օլունդւ, լիյաքաթ մազպաթասը Վասըֆ էֆ. հազրէթլէրի վէ միւտտաիւ ումումիյէ մավինի Մէհմէտ պէյ գըրաաթ էթմիշլէր իտի.

Միւթթէհիմլէր թարաֆընտան Իզզէթ էֆ. վէ միւտտաիւ չախսի Բարսեղեան խանէտանը թարաֆըն տան տախի Թօգմաճեան Գասպար էֆ. իճրայի վէքալէթ էթմէքտէ օլուպ, միւթէվէֆֆիյէ Տիկին Թագուհի Բարսեղեանըն մախտումը Բարսեղ էֆ. վէքիլ Գասպար էֆ.նին եանընտա օթուրմագտա պուլունըյօր իտի.

Րէիս էֆ. էվվէլա միւթթէհիմլէրին իսմ ու չէօհրէթ վէ սինն ու սանաաթլարընը սուալ էթմիշ օլմագլա, պիրինճիսի սիւտճի Խրիսթօ, իքինճիսի Գատէմ վէ իւչիւնճիսի Լազ Հասան օլուպ, պու սօն իքիսի պըչաքճը էսնաֆընտան իմիշլէր.

Րէիս էֆ. սէպէպը իթհամլարընը մէրգումանա պէյան ու թէֆհիմ իտուպ, պունլարըն գաթիէն րէտտ ու ինքեարլարը իւզէրինէ րէիսը մումաիլէյհ հէյէթը իթհամիյէ մազպաթասընըն գըրաաթընը էմր էթմիշ օլմագլա, զապըթ քեաթիպի էֆէնտի մազպաթայի մէզպուրէյի գըրաաթ էյլէմիշ տիր. Էվրագը մէզքիւրէ՝ ճինայէթին նէ սուրէթլէ իճրա գըլընտըգընը վէ մուախխարէն միւթէհասըրլարըն նէ հալ ու աճվալ ըրասընտա թէվգիֆ օլունտուգլարընը վէ ֆիւրուաթը սաիրէյի միւթէֆերրիան պուլունըյօր իտի.

Վուգուաթը պըրաստա մուխթասարճա նագլ ու հիքեայէ իթմէք միւնասիպ օլաճագ տըր.

Կէչէն 1888 սէնէսի մայիսընըն 24ինճի կէճէսի Սարըբար Եէնիմահալլէսինտէ Բարսեղեան խանէտանընըն մուհթաշէմ օտասը բէօյլէ խանէյէ օլան Բարսեղեան Տիկին Թագուհի իլէ եանընտա պուլունան մախտումը Սարգիս էֆ. գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ, էրթէսի սապահ Տիկին Թագուհինին տիկէր մախտումը Բարսեղ էֆ. վալիտէսինին օտասընա սիւտ կէօթիւրտիկինտէ, օտա գաբուսընըն աչըլմամըշ իւզէրինէ բէնճէրէտէն իչէրի կիրմիշ վէ վալիտէսի իլէ պիրատէրինի գանլար իչինտէ մագթուլ կէօրմիւշ օլմագլա, լազըմ կէլէնլէրէ իխպարը քէյֆիյէթ էթմիշ տիր. Հէր թարաֆտան վէ խուսուսիյլէ Պէշիքթաշ գօմանտանը Հասան բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան վէրիլէն էվամիրը գաթիյէ վէ էթթէխազ օլունան թէտապիրը մուէսսիրէ իւզէրինէ, պազըլարը ճիվար պաղ վէ բօսթան սահիպլէրինին եանընտա չօպան վէ պաղչըվան օլարագ 15-18 քիշի գատար թահթը թէվգիֆէ ալընըպ, պունլարտան պազըլարըն՝ ճինայէթէ մէտխալի չէթի իշպէյյիւն իթմիւշտէն սապլէրի թախլիյէ օլունմուշ իսէ տէ, պիր թարաֆտան մէվգուֆ օլան էշ խաս էմէքտարլըգընտան, վէ տիկէր թարաֆտան օլ հէնգեամտէ իմտիտ իքտիքտէն էլտէ կէչիրիլէն մէվգուֆ իչին տէյլէ պուլունան տէլայիլէ նազարան վէ պէտեան իտիլէն քընտըրլէրի նի Սթամպօլա նագլ իտէն գայըգճըլարըն իֆատաթընտան՝ միւզքիւրան իլէ միւթթէհիմ փարը ճիւրմ ու ճինայէթին ֆաիլի օլտուգլարը թէպէյյիւն իթմիշ, պու տէլայիլէ պինաէն Խրիսթօ, Գատէմ վէ Լազ Հասան նամ իւչ էշխաս գաթիլ թանըլմըշ վէ ալըգօնուլմըշ լար տըր.

Հէյէթը իթհամիյէ մազպաթասը՝ ճինայէթին նէ աճվալ սըրասընտա վուգու պուլտուղընը վէ միւթթէհիմլէրին իքէ չահիտլէրին իֆատաթընը վէ մէվգուֆիյէթի իթտիգանընըն իմտիլակընա տէլիլ ու պէյան իւզէրէ թանզիմ օլունմուշ լար տըր. Էվրագը մէզքիւրէ՝ ճինայէթին միւթէհասըրլարըն նէ հալ ու աճվալ ըրասընտա թէվգիֆ օլունտուգլարընը վէ ֆիւրուաթը սաիրէյի միւթէֆերրիան էթմիշ իտի.

Էվրագը մէզքիւրէնին գըրաաթընը միւթէագըպ միւտտաիւ ումումի պէյ էֆ. քէլամէ աղազ իլէ օգունան քեաղըտլարըն խուլասասը մէալինի պէյան իտէրէք «304 սէնէսի (1888) մայիսըն 24ինճի կէճէսի Ճէվահիրճեան (Բարսեղեան) Սէթեփան աղանըն Սարըբար բազար պաշընտաքի պաղընտա տուխուլ իլէ ճինայէթը մայիւմէյի իճրա իթտիքտէն վէ Եէնի Մահալլէտէն գայըգա րաքիպէն Սթամպօլա չըգարըլտըգտան սօնրա իւզէրլէրինտէ բարա պուլունտուղը իչիւն գայըգճըլարա պիր թապանճա էմանէթ պըրագան Խրիսթօ, Գատէմ վէ Լազ Հասան նամ էշխասըն՝ կէրէք մէզքիւր թապանճանըն վէ կէրէք սաիր պիր խայլի շայիաթըն էչհանըն մէրգում Բարսեղեան խանէտանընա աիտ պուլունտուղը թէպէյյիւն իթմիշ իչիւն միւթթէհիմ օլտուգլարը պուրատա խուլասա օլունըյօր» տէմիշ.

Րէիս՝ Լազ Հասանա խիթապէն.— Էյ պու պէյանաթ վէ թանզիմաթա նէ՞ սէօյլէյէճէքսին, նագլ էթ պագալըմ, ճինայէթի նա՞սըլ իճրա էթտինիզ վէ պիրլիքտէ քիմլէ՞ր վար իտի.

Լազ Հասան.— Պէն պիր չէյ պիլմէմ, պէօյլէ պիր վուգուաթտան պէնիմ հիչ խապէրիմ եօգ տըր.

Պունըն իւզէրինէ րէիս էֆ.նին էմրի իլէ գայըգ քըրաթըպի՝ Ճէմիլէթը Թըրպանճէնին պիր քեաղըտըն չըգարըպ գօյտուղու, պունտա փիւլը գայըգճըլար...

Րէիս էֆ.— Գայըգճը նէ՞ տիյէ թանըրսըն՝ աղանըն տապանճայը նէ՞ վէրտի, նէ՞ իշլէ... (?)

Րէիս էֆ.— Գայըգճըլարըն՝ ի՞շ տէ գայըգ սաթըն ալընտըղը թըրպանճէյի թանըյօր մուսունուզ.

Րէիս էֆ.— Գարաճէ վէ Խրիսթօ, սիզ օլ կէճէ նէրէտէ իտինիզ.

Միւթթէհիմլէրտէն Խրիսթօ.— Թիճարէթ պազարընտա իտիք. Պէն իշիթմէտիմ, հիչ պիր չէյ պիլմէմ.

Րէիս էֆ.— Գայըգա պինտիքլէրինի թանըյօր մուսունուզ, Սթամպօլա չըգտըգտան սօնրա նէրէյէ կիթթինիզ.

Սաաթ ... վէ գայըգճըլար վէ գըյըտա ...

րընտան Սիւլէյմանը կէօրմիւշ օլմալը, կէրէք մէրգում Սիւլէյման վէ կէրէք ճիվար չիֆթլիք պէքճիլէրի իւզէրինէ չիւպհէ իտէրէք էրմէնի կիւնիւ թահգիգաթ իճրա իթտիկի սըրատա, իւք աղչամքի վուգուաթ հազգընտա եէքտիկէրէ պիւսպիւթիւն մուխալիֆ մալումաթ աթմըշ իթմիշ վէ մահալլի գաղըթասընըն հիչ պիր մուալլիֆին կէօրմէմիշ օլտուղընտան, Վիթալիս բաշա՝ մէսէլէյի Պէշիքթաշ գօմանտանը Հասան բաշա հազրէթլէրինէ պէյան ու թագտիմ էյլէմիշ տիր.

(Վիթալիս բաշա՝ ճինայէթը մէզքիւրէ հագգընտա ախզ իթտիկի պիլճիւմլէ մալումաթը վէ աճվալը սաիրէյի քեամիլէն վէ մուֆասսալէն նագլ ու հիքեայէ իթմիշ տիր.)

Խիթամընտա րէիս էֆ.— Թէսատիւֆ իթտիկինիզ էշխասը պիլտիգալ թանըրմըսընըզ.

Վիթալիս բաշա.— Թանըրմամ, գի րա եագընտան կէօրմէմիշիմ տիր.

Րէիս էֆ.— Սիզ՝ հէյէթը իթհամիյէ հուզուրընտա, էշխասը մէրգումէյի միւսթագիլլէն կէօրտիւմ տէ միշսինիզ.

Վիթալիս բաշա.— Խաթըրըմա կէլմէյօր, չօգ վագըթ կէչմիշ տիր.

Միւտտաիւ ումումի.— Իշպու իխպար քի, խըրսըզլըգարըն իֆատէսի իլէ բաշա հազրէթլէրինին սէօզլէրի պիրիպիրինէ գարըշմըշ տըր.

Պաշէհու գաթիլլէրի Սթամպօլա նագլ իտէն Եէնիքէօյլիւ գայըգճը Նիգօլի՝ իքինճի չահիտ սըֆաթըլա մահքէմէյէ ճէլպ օլունըպ, Նիգօլին էսմինի իթտիրիլտիքտէն սօնրա չահիտը մէրգում աեդիշ քի,

—Միւտտէթը էզվէլիմտէ պիրինճի տէֆա օլարագ էսմին իթմէքտէ օլտուղում, հազգըմտա հալի պիլմիւշէմ. Եէնիքէօյ իսքէլէսինտէ գայըգըմըլա պալըգ պէքլէյօրտում. Ալլահտան պիր գըսմէթ պէքլէյօր իտիմ. պիր տէ իւչ քիշի կէլիպ Սիրքէճի իսքէլէսինէ չըգարմագ իւզրէ պազարլըգ իթտիլէր. անլէրտէն պիրի (Լազ Հասանը կէօսթէրէրէք) իչ մէ պու իտի, իսէ պէլքի էօյլէ պէյազ բօթուր կիյմիշ իտի. լաքին օ պիրլէրի պունլար տէյիլ տիր. Գուրու Չէշմէ աչըգլարընտա պիր գաչ տէֆա տուրտուգ իլէ էօթէյէ պէրիյէ պագըրդըդ իտի. (պու տուրդուգ տէ մազպուլ իթմէգ ալըթ օլըր տէ սաթըլըյօր իթմիշ տիր.) Իսքէլէտէ պիրի տէ պիր պուշուքու մէջիտիյէ ալթընը փարա օլարագ ալտըք. Սիրքէճի իսքէլէսինտէ 10 ղրուշ պիր պէրիլիք մուհարէմէ (?) վէրտիլէր. Ուն Գաբանընտա չըգարըլտըգտան խէթ կիթթիլէր. պէն տէ գայըգ սըլէրինիտէ ... թէքլիֆլէրինի գապուլ իթմէտիմ, լաքին իւզէրիտէ չըգարմագտան բարա խիթամլընտը, «իւմիթտիմիզտէն եօգ տըր, չըգարմալը պուլլարըմ» տէտիլէր. չէմէթէլէրինի էմանէթ պըրագտըմ, վէրմէտիլէր. սօնրա մէզքիւր թապանճայը վէրմէքլէ մուվաֆագաթ էթթիլէր. Կէլմէտիքլէրինտէն սօնրա

պէքլէտիմ, պիր պէքլէյիշ պէքլէտիմ տէ սալիպ գապ առար մէզքիւր թապանճայը իքէմէտիմ, քըմէթ կէլիպ կիթտիկի օլ տամար. պաշէհու խըրսըզլըգը պիլմիշ գայըգճըլար զապթիէնին ... չիւպհէլի սուրէթտէ էլէ կէչիրիլմիշ տիր (Պու սէրտէ մէզքիւր թապանճայը Պէշիքթաշ գօմանտանը Հասան բաշա հազրէթլէրինին թագտիմ էյլէմիշ, Թօփքաբու իսքէլէսինտէ պազար պուշ իշչալ իտէրէք մաս Պէշիքթաշ գօմանտանը Տէսսիմ Ռուշէն օնօ թախլիյէ իտէնլէրիմիզտէն լոգմամ կէօրմիշ տէյիլ իտիմ. 15 քիշիտէն գատար պագ սէն քիշինին թալանըն գաթլ ու թէլէֆ...

Րէիս էֆ.— Պունա նէ՞ տէրսին, Հասան.

Հասան.— Խայտէրիմ եօգ տըր, պէն պու տէ պէնզէր, պէնի պաշ գարընտա պէնզէթիյօր, պէն պու տամ թանըմայօրում.

Պաշէհու Յիւնճի չահիտ Պէշիքթաշ գայըգճըսը մէհմէտ աղա օլուպ Թօպ քէօփրիւլիւ. Աշմէտ չաւուշ մահքէմէյէ ճէլպ իլէ նիգամէն եէմին իթտիրիլտիքտէն սօնրա,

Աշմէտ չաւուշ.— Հասան բաշա հազրէթլէրի պէնի պիր սաաթի եա նը սըրա վէրտի, պիրլիքտէ Ուն Գաբանընտա պիր գաշկէ կիթտիքլէր նէ գատար արդասըլ Լազ Հասանը պանա թանըթմըշ իտի իսէ տէ, գաշկէ Լազ Հասանըն քիմ օլտուղունու սուալ իթտիմ, պաշէհու պիր պիլէր իւէ իչիւն քէնտիսինի սէնէ լիգըպ վար տէտիլէր, պու տէ սուալ (հասանը կէօսթէրէրէք) պիրսէն պէնի պէն իմ տէ սէտիր. քէնտիսինի թէմզիֆ իթտիք, սօնրայի արայ թուլուպ սալըր պիր պուշուք հայտէ էլէ կէչիրիպ պիր գաչ պիրրի իւէ կէօթիւրտիւ, պուլունտիւգ. (Բէշէր մէզքիւրէ պիրէտի պիրէտի կէօսթէրիլմիշ, Աշմէտ չաւուշ թանըտը.)

Րէիս Լազ Հասանա խիթապէն.— Պու էշեալ քիմի՞ն տիր.

Հասան.— Պէնիմ տիր.

Րէիս.— Էյ էվվէլ նի՞չիւն պէնիմ տէյիլ տիր տէտինիզ.

Հասան.— Սիլահ օլուպ մէճիւս օլտըգըմ իչիւն էօյլէ սէօյլէտիմ մէճպուր օլտում.

Րէիս.— Բալթօ, բանթալօ՞ն սա մը մէճիւս մը.

Պաշէհու մէրգում Աշմէտ չաւուշ բէֆագաթ իւճէսինտէն 4ինճի չահիտ Մէհմէտ աղա կէթիրիլիպ հէման անը իֆատասըլա պուլուն մուշ իսէ տէ, եալընըզ պիր նօգթասը Աշմէտ չաւուշտան ֆարգլը պիր իֆատէտէ պուլունմուշ տըր. չէօյլէ քի, Աշմէտ չաւուշ պիր պըչ'ըճըլը իւզամըշ վար տէմէսինտէն սօնրա Լազ Հասանըն «պէն իմ» տէյու ճէվապ վէրտիկի օլտուղը իֆատէ իթմիշ իսէ տէ, Մէհմէտ աղանըն գավլինճէ գանվէյ կիրիլիր կիրիլմէզ Լազ Հասան քիմտիր տէյու սուալ օլունմուշ վէ միւթթէհիմ տախի անիտէ «պէն իմ» տէյու ճէվապ վէրմիշ տիր.

Եէքտիկէր մուխալիֆ օլան պու իֆատաթ՝ Մէհմէտ աղայա զիքր ու իխթար օլունտուգտա,

Մէհմէտ աղա.— Էքէյի վագթ կէչմիշ տիր, վուգուաթը էյիճէ խաթըրլայամայօրում, խաթըրըմտա գալան չէօյլէ տիր.

Մէհմէտ աղանըն պու գատար ի-ֆատէսի քեաֆի աստ օլընըպ, արքասընտա չահիտլէրին իֆատէսի տախի խիթամ օլունմագա լիւզում կէօրիւլմիշ, բէրիս՝ վագթըն կէճմիշ օլմասը պէյանըյլէ պագիյէյի մուհաքէմէյի պաշգա կիւնէ թալիգ իլէ սաաթ 10 պուչուգտա մուհաքէմէյէ խիթամ վէրմիշ տիր.

———

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

ՍՕՊՐԱՆԻՕԷ ՄԷՃԼԻՍԻՆԻՆ ՔԻՒՇԱՏԸ

ԲՐԷՆՍ ՖԷՐՏԻՆԱՆՏԸՆ ՆՈՒԹԳԸ

Կէչէն բազար կիւնիւ քիւշատ օլունան Սօպրանիյէ մէճլիսինտէ բրէնս Ֆէրտինանտ թարաֆընտան խըրաաթ օլունան քիւշատ նութգընըն սուրէթի տիր.

Մէպուս էֆէնտիլէր,

Պուլկարիսթան խարիճիյէ իճրա իթտիկիմ դէօրտ սէյահաթտան ավտէթիմտէ, ումումը հիւքիւմէթէ աիտ իճրաաթըմըն պիրինճիսի պու մէճլիսէ սիզի կէօրմէք վէ պուրայա իճթիմաընըզը թէպրիք իթմէք կիպի վազիֆէնին իճրասը օլտուղունտան դօլայը պէյանը մէմնունիյէթ իտէրիմ.

Մէմլէքէթ էհէմմիյէթլէ վուգու պուլան սէյահաթըմ՝ բրէնսլիքինին իճրայը իթտիկիմ Պուլկար միլլէթինին ահվալը մէմնունիյէթինի քէնտի իթտիկի գուվվէթի իսպաթ իթմիշ տիր.

Մէպուս էֆէնտիլէր,

Սօպրանիյէ մէճլիսինին թէչէքքիւլինտէն չիմտիյէ գատար մէճլիսին թէչքիլաթը մէվճուտէսի էհէմմիյէթլէրինի միւթէագըպ 3 սէնէյէ իթթիհատը մուհաֆազա իտիլէրէք, բրէնս թարաֆընտան բէօյլէ քիւշատը իճրաս՝ պիրինճի տէֆա օլարագ վուգու պուլտուղը ճիհէթլէ, պու կիւն ազիզ օլունան մէճլիս պէնիմ վէ Պուլկար միլլէթինին նազարընտա էհէմմիյէթէ մախսուսէյի հաիզ տիր. զիրա պու հալ Պուլկարիսթան թախթընտէ հիւքմիւֆէրմա օլան ինթիզամ վէ ինզիպաթ վէ թէրագգիյաթը վէ էհալինին հալը հազըրտան մէմնունիյէթինի իսպաթ իթմիշ տիր.

Ֆիլհագիգա Պուլկարիսթան բրէնսլիքինին ինշայը իթտիկիմ զամանտան պէրու մէմլէքէթին թէրագգի իթմիշ, վէ հէր խուսուսթա մուվաֆֆագիյէթիմիզ օ տէրէճէլէրէ աչիքեար պիր հալէ վասըլ օլմուշ տըր քի, Պուլկար միլլէթի աճնէպիլէրին թէգտիրինի ճէլպ էյլէմիշ վէ Եվրօբանըն էն տէրայէթլի վէ էշաբուր հիւքիւմէթլէրինին պիրինին թէվէճճիւհիւնի ճէլպ իթմէքտէ օլմուշ տըր.

Պուլկարիսթանըն՝ ճիվար հիւքիւմէթլէրէ վէ սաիրէ իլէ օլան միւնասէպաթը պէյլէնտի չէրայիթ իլէ թէֆսիր օլուն-մագտա վէ հիւքիւմէթին գայրէթլէրինէ մեմնուն նէտիճէլէր վէրտիկի իճին էօյլէ նէթիճէլի կէօրիւլմիշ տիր.

Սէնէի հալիյէ զարֆընտա միլլէթին թէրագգիյաթը մատտիյէսինի վէ թէգտիրը սէրվէթ վէ րէֆահը տէմիր եօլու վէ պալքանլարըն ինչաաթ իճրա իտիլմէքտէ օլտուղը վէ ինշաաթըն տէվամ էթմէքտէ օլտուղունա էմնիյէթ իտէրիմ. Եթնի ինշաաթընըն վէրիլէն գարարը թէվֆիգան Պուրկազ-Եանպօլու խաթթընըն ինշաաթընա իպթիտար, վէ անքըրա տէմիրըն իքմալինէ չալըշըլմաքտա օլուպ, թէչէպպիւսը իսթիլ իլէ Պուրկազ վէ Վառնա լիմանլարընըն ինշաաթ վէ Գասրիչան-Թիրնովա-Սօֆիա-Քիւսթէնտիլ խաթթընըն ինշաաթը իճրա քէչֆիյաթա պաշլանմըշ տըր.

30 միլյօն ֆրանգ պիր իսթիգրազ ազա օլունտուղը կիպի, ճիհէթը մաքէրիյէճէ թէտապիրը լազըմէ իթթիխազ գըլընմըշ թէչէպպիւս իտիլմիշ տիր.

Իշպու տէվրէի ինթիխապիյէտա պօլիս վէ ինթիխապաթ վէ խըրսըզլըգ աստքերիյէ վարիտաթ վէ բօսթա վէ թէլէկրաֆ ումուրը հագգընտա ճանիպը հիւքիւմէթտէն թանզիմ օլունան նիզամնամէ լայիհալարը նազարը թէտգիգինիզէ արզ օլունաճագ տըր. Մէզքիւր լայիհալար իլէ ճանիպը հիւքիւմէթտէն թագտիմ օլունաճագ սաիր լայիհալարը քէմալը տըգգաթլա թէտգիգ իտէճէքլէրինիզի իւմիտ կէօրիւրիմ վէ պէյան իլէ մէճլիսին քիւշատը օլունմուշ տըր...

ԳՒՏՍԱԿԱՆ

Բնախօսական երեւոյթ մը.— Մաթէմաթիքական ծանօթութիւններ կենդանեաց մէջ.— Կենդանիք թուոց վրայ տեղեկութիւններ ունի՞ն.— Այս մասին ի՞նչ կը պատասխանէ իրենց բընազդումն.— Հետաքրքրական փորձեր, շուներու, հաւերու, թռչնոց, ձիերու, ջորիներու վրայ.

Դիպուածական եղած էք. նշանաւոր կամ աննշան վարժարանի մ՚աշակերտած էք. ան ժիշատակելի դրասեղանաց առջեւ կապարեայ գրչի մը կամ կաւիճի կտորի մը միջոցաւ նախ թուանշաններու հետ խաղացած էք, հետզհետէ բարձր հաշիւներու հետ զբաղած էք, և շարունակելով ձեր

ԳԻՐՔԸ ՎԱՍԻՅԵԹՆԱՄԷ

ՄԻՒՍԻԱՐ

ՖՐԱՆՍԸԶ ՏԸ ՄԸՆՏԻՔԷՆ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ

ՏԻԳՐԱՆ ԱԳԱՄԵԱՆ

Ժագ.—Մէրգումէնին Բըթի Գասթէլտէն միւֆարէգաթընտան պէրու նիւմայան օլան մահզունիյէթինէ պէնձէ պիր սէպէպ օլմալը տըր . . . Մէրգումէյէ զուհուրա կէլէն թէպէտտիւլը ազիմ մութլագա սիզ տէ ֆարգ ու միւշահէտէ իթմիշ օլաճագսընըզ . . .

Բասգալ.—Հագիգաթէն մէրգումէյի պիր աղ քէտէրլի կէօրիւյօրըմ . . . լաքին վալիտէսինին վէֆաթընտան նէչէթ իտէն հիւզն ու քէտէրի պու արա եէնիտէն պիր աղ քէսպը շիտտէթ իթմիշ զանն իտիյօրըմ . . . չօգ տէֆա պէօյլէ օլմուշ տըր.

Անժէլ.—Իսթէր պունըն իչիւն օլսուն, իսթէր պաշգա չէյ իչիւն օլսուն, Մարթ պանա պու պապաթէ հիչ պիր մալումաթ վէրմէմիշ տիր . . .

Ժագ.—Պու գըզըն պիր սըրրը վար տա պիզտէն կիզլէյօր.

Անժէլ.—Պու պիր խայալ տըր.

Ժագ.—Խա՛յր, խայալ տէյիլ, հագիգաթը հալ տըր . . . Սիզ անըն կէօզէ չարբաճագ պիր չէյինի կէօրմէտիքչէ, ուզագը բէք օ գատար կէօրէմէզսինիզ.

Անժէլ.—Էյ նէ՞ սըրրը օլաճագ տէյու զանն իտէրսին.

Ժագ.—Սըրրը չու եա պու չէյ տիր տէյու թային իտէմէմ . . . անճագ պիր թագըմ ֆարգըյաթ տա պուլունըրըմ . . .

Անժէլ.—Թէսավվուրլարըմըզը քէչֆ ու ֆարգ իթմիշ օլտուղընը զանն ու մէ-մուլ խատէրմիսին.

Ժագ.—Խա՛յր, պունը հիչ մէմուլ իթմէմ, պունըն իմքեանը եօգ տըր . . . Մէրգումէնին Թէպէտտիւլը թավր ու հալի պիր ըզթըրապ վէ պիր քէտէրը ճէ-լիպ իթմէքտէ նէչէթ իթմէքտէ տիր. Եւէրինին սըճագըլըղը սըթմա իւլէթինէ միւ-թէլա օլտուղընը կէօսթէրիյօր . . . կէօզլէրինին գըրմըզըլըղը կէձէլէրի ույգուսուզ գալտըգընը իրաէ իտիյօր . . . Մարթ տա պիր հալ վար, պունըն անլամագ իս-թէրիմ. Արայալըմ. ինսան արատըղընը պուլըր.

Բասգալ՝ տօգթօրըն հարարէթլի սէօյլէտիկինէ պիր աղ թէաճճիւպ իտէրէք.—Էհ, նէյինէ՞ լազըմ . . . Մարթ էլիմիզտէ պիր աւէթ տիր, պաշգա պիր չէյ տէ-յիլ տիր . . . Մէրգումէ գըզ՝ խայալի օլմագըզըն պիգլիմ քէնտիսինտէն պէքլէ-տիկիմիզ խըտմէթլէրի կէօրիւր իսէ, զանն իտէրիմ քի պու էնկէլի եանըմըզտա պէսլէմէք նիյէթինտէ օլաճագըն վէ էվլէթթէ թէֆ իթմէլի պազգանաճագըն . . . Իսթէ ինչիւն մէրգումէնին խայալի ըզթըրապ վէ քէտէրինտէն էնտիշէ իտիյօրսուն.

Ժագ՝ Բասգալը տինլէմէտիկի սըրատա միւթէֆէքքիրէն.—Ի՞թթիքալէ քի՛մ քէթիլ . . .

Բասգալ.—Իչթէ պու սէօզլէրինտէն՝ միւշկիւլէնտէ նէ խուսուսլի անլաշըլըյօր, ա-գլըմ . . .

Ժագ՝ կիւլիւմսէյէրէք.—Սահի՞հ մի . . .

Բասգալ.—Մարթըն կիւզէլլիկի սանա թէէսիր իթմիկինէ եաւաշ եաւաշ ինանմագա պաշլայօրըմ. պու էօզթիւ գըզ՝ սէնին գալպինի թամամէն ճէլպ իթմէմիշ իսէ տէ, պիր գըսմըն պիրաղ թախսիս էթմէլի տիր, սէն իսէ պու կիւզէլ կըզըն ազիզ աչըգըն օլմամագ թէտպիրի իթմէլիսին . . . Իւմիտ իթմէյին քէլամ էյլէտիկին էն կիւզէլ թագամէթ նէ տիր . . . բէն քէմթէ պաշգա պիր չէյ տէյիլ տըր . . .

Ժագ՝ Բասգալըն եւկուլինէ պագըլ եէնիտէն կիւլիւմսէյէրէք.— Պէլքի էօյլէ տէյիլ տիր . . . քի՞մ քէնտի քէնտինի քէնտի պիլէնլէրի թանըշըր . . . Հայտէ կիտէլիմ Թասաւ խըլըմ.—Թէֆէրրիւճ, Թասավ սալօնընա կիտէլիմ.

Թասավ գըշլա սէրիրիւյ, կէնճի Թասավտա Ժագ սէչիլինճէյէ վէ Թասալը կէօրիւնտիւ.

(Տէվ-ի)

աշխատութիւններն, մաթէմաթիքական գիտութեանց վրայ կատարեալ կամ անկատար ծանօթութիւններ ստացած, թողած էք դպրոցն ու կեանքի դպրոցին մէջ մտած էք. Այդ յիշատակաց մէջ, այդ յիշատակներէն դուրս, գաղափար ունեցած է՞ք երբեք թէ մարդուս նման կենդանիք բնական ձգտում մ՚ունին թուանշաններու գիտութեան համար և իրենց բնազդումը կը յայտնէ արդէն մաթէմաթիքական ծանօթութիւններ. Կարծեմ թէ ոչ։

Հետաքրքրական է գիտնալ թէ՛ ընտանի կենդանիներն մանաւանդ՝ ի՞նչ կարողութիւններ ունին և ամէն վարկեան ի՞նչ բնական օրինաց համեմատ կը չարժին և կը գործեն. Հոգեբանութիւնը շատ բան կը պարտի Բիւֆոնի, Թուռնէլի, Հուզօի նման անձանց որք հոգեբանական նորանոր երեւոյթներ գտած են և իրենց գիւտերովը ճոխացուցած են զայն։

Առաջարկենք առաջին հարցումս. կենդանին թուանշաններու վրայ ծանօթութիւն ունի՞. Փնտռենք օրինակներ և լուծենք սոյն խնդիրը կամ հաստատական և կամ ժխտական պատասխանաւ։

Կը ճանաչենք մատակ շան սէրը իւր ձագերուն վրայ և այն դիւցազնական չարժումներն զորս կը կատարէ նա իւր ձագերը պաշտպանելու և խնամելու համար. Երբ ձագերն բազմաթիւ լինին, արդեօք ճիշդ գաղափար մը կրնա՞յ ունենալ նոցա քանակութեան, թուոյն վրայ և երբ անոնցմէ մին կամ մի քանին գողնանք, կզգա՞յ այն կորուստն և կամ իւր բնազդումն զգալի կընէ՞ նմա այդ տարապայման նուազումն։

Իւր աշխատանոցին մէջ աշխատող գիտուն մը չուն մ՚ունէր, հանճարեղ չուն մը, հանճարեղ կըսենք որովհետեւ տեսնելով իւր դժբաղդ ընկերաց տխուր վախճանը, մի քանի անգամ փախած է աշխատանոցէն գիտական փորձերու զոհ չերթալու համար մարմարեայ սեղանին վրայ։ Այդ չունը վեց ձագ բերաւ. Ամէնքըն միեւնոյն գոյնէ էին, անբիծ թըխագոյն. Նորածին ձագերէն միայն պէտքը զգալի ըլլալով հարկ դատուեցաւ ձագերէն մին գողնալ։

Սպասաւորը կը մտնէր չանը, գաղտագողի ձագը իւր գոգնոցին մէջ կը դնէր և առանց աղմուկ մը յարուցանելու չանը ներկայութենէն կը հեռացնէր. Եւ այս չարունակուեցաւ մինչեւ չորրորդ ձագին ժամանակը. Երբ կարգը չորրորդին եկաւ, այն ատեն չունը սկսաւ հաչել և անհանգստութեան ցոյցեր ընել. Արդեօք իր բնազդումն կը նեղէր զինք եթէ ոչ սպասաւորին մէկ անխոհեմ վարմունքը յայտնած էր կատարուած գողութիւնը։

Փորձերն կրնանք կատարել հաւերուն և թռչնոց վրայ ևս, բայց ոչ այնքան որոշ եղանակաւ, որովհետեւ մեծ տարբերութիւն մը կայ հաւուն և չան իմացականութեան միջեւ. Հաւ մը դիւրութեամբ կը խնամէ քսան կամ քսան և հինգ վառեակ, մեծ զգուշութեամբ կը պահպանէ իր թուխս ձուերն և իր թխսոտութեան շրջանակէն դուրս չը հանէր բնաւ ձագերն. Եթէ վառեակներէն մին կորսուի, կը՞նշմարէ՞. Գիւղացիք աւելի ծանօթ են այսպիսի տեսարաններու քան մեք. և հաստատուած է թէ՛ հաւը ունի թուանշաններու վրայ ծանօթութիւն, քանի որ թռչնոց իմացականութեան կարողութիւնք աւելի տկար են քան չան կարողութիւններն. Շատ անգամներ երբ պարտէզն երթանք, և ուշադրութեամբ դիտենք հաւն ու իւր վառեակներուն խումբը, մայրենի սիրոյ՝ գեղեցիկ օրինակ մը պիտի պարզուի մեր աչաց առջեւ և եթէ դիպուածաւ կամ դիտմամբ յափշտակենք, մայր հաւը անհանգստութեան չարժումներ պիտի ընէ, որք յայտարար նշանն են այն կարողութեան որով կրցած է հասկնալ իւր ձագերուն նուազիլն. Զարմանալի կէտ մը կայ. այն է թէ՛ իր ձագերը իրենց թուովն չը կրնար ըմբռնել. քանիերորդ կամ քսան և հինգերորդ ձագն չէ զոր կը ճանաչէ կորսուելն, այլ դեղինը կամ սպիտակն իր սեւ բիծերով, որովհետեւ իւրաքանչիւր վառեակ իր բնական գոյնովն ու ձեւովն ճանչցած է. Կրնայ առարկուիլ թէ՛ չուտ կը մնայ իր կորուստն. Հաւանականաբար այնպէս պիտի լինի, որովհետեւ վառեակի մը համար եղած սէրն ու տպաւորութիւններն չնչին բաներ են։

Ուրիշ դիտողութիւն մը. Թռչչունք գիտե՞ն արդեօք իրենց բոյնին մէջ ածած ձուերուն թիւը. Տիկին Բլէմանս Ռուաեէ որ այս խնդրոյն վրայ հետաքրքրական ուսումնասիրութիւններ ըրած է, կըսէ թէ՛ երբ թռչնոյն թեւոց տակէն ձուերէն մին խլենք, անասունը կսկսի վրդովման ցոյցեր ընել և որչափ մեծ չարիքներ կրնայ ընել եթէ լինի գիշատիչ մը, օրինակի համար՝ արծիւ մը, բազէ մը, եայլն. Եւ այս երեւոյթին մէջ ևս թուանշանաց ծանօթութիւն չը կայ. բոյնին մէջ հաւկիթներուն դիրքն է որ կ՚զբաղեցնէ թռչնոյն միտքը. Եօթն հաւկիթ բնականաբար բոյնին մէջ կանոնաւոր ձեւով մը կրնան չարուիլ, մէջտեղը հատ մը որոյ չուրջ վեց հատ. Եթէ եօթներորդը յափշտակուի, ի հարկէ վեց ձուերուն մէջ պարապ միջոց մը պիտի թողուի. Եթէ չարունակուի այդ գողութիւնը, ձուերն իրենց նախկին կանոնաւոր դիրքը պիտի կորուսանեն. Կան դաս մը թռչուններ որք որոշեալ թուով ձու կածեն. Ենթադրենք այդ տեսակ թռչուններէն մին իր բոյնին մէջ որոշեալ թուով ձուերն ածած և իր թեւոց ներքեւ առած, կը ջեռուցանէ զանոնք իր մայրենի խնամօքը. Եթէ ձու մը գողնանք, յաջորդ օրը թռչունը հատ մը պիտի ածէ, պարապ մնացած տեղը լեցնելու համար. Եթէ այսպէս չարունակենք մեր գողութիւնը, խեղճ թռչնիկը չը պիտի կարենայ դիմադրել իւր բնական կարողութեանց և չափազանց ածելէն, պիտի տկարանայ և խոնջեալ ու կիսամեռ պիտի ինայ բոյնէն դուրս. Հետաքրքրական է այս և առաւել չահագրգիռ է հետեւեալ երեւոյթն որ կը յայտնէ կենդանեաց ծանօթութիւնն թուանշաններու վրայ. Որչափ գեղեցիկ է գիտութիւնն. իւր ամեն ձեւերովն, երեւոյթներովն, պատկերներովն հիացուցիչ է միշտ. չե՞ս հիանար երբ տեսնես կարգ մը անասուններ որք ժամանակին վրայ այնքան ճշգրիտ ծանօթութիւն մ՚ունին. Օրինակներն բազմաթիւ են. մեծագոյն մասը դասական եղած է և զոր միշտ յիշած են այս խնդրով զբաղող բնախօսներ. Ե՞րբ ուշադրութիւն նուիրած ենք հետեւեալ երեւոյթին. Ընտանի կենդանիներէն ոմանք շատ լաւ գիտեն այն ժամը յորում պիտի ընդունին իրենց ճաչը. Շուները զանգակի ձայնին պէտք չունին, երբ հասնի ճաշի կամ նախաճաշի ժամը, չեն սպասեր, տուն կը վերադառնան և իրենց տիրոջ կամ տիրուհւոյն ներկայութեանը այն հանգստութեան ցոյցեր կ՚ընեն. Ձիերըն ևս այսպէս են, լաւն և համբերատար կ՚աշխատին և երբ մօտեցած է վարսակ կամ չոր յարդ առնլու ժամանակը, կը դադրին գործելէ և ոտից հարուածներով, գլխու երերումներով կ՚սկսին յայտնել ճաշի ժամանակը։

Ուրիշ օրինակ մը զոր ամեն օր կը տեսնենք. Հանրակառքին մէջ ենք, վերնայարկը նստած ենք, ձիերն որ լարչաւ կ՚ընթանան և կառքը կը սահի կ՚անցնի երկաթեայ գծերուն վրայէն. Երբ կայարանը հասնինք և երբ ժամանակը հասած է փոխելու կենդանիներն և տեղը տանելու, կսկսին նոքա վրդովեալ չարժումներ ընել և հակառակ խարազանին հարուածոց, հակառակ կառապանին հազար և մի եղանց և աղաղակաց, բնաւ չեն չարժիր և կսպասեն ձիապանին որ գայ զիրենք ազատել այն կաշիէ շղթաներէն որոցմով կապուած են կառքին հետ. Ամերիկայի մէջ Նուվէլ-Օռլէանի մօտ, հանրակառքերը ջորիներու լծեալ են. Ջորիներն ամէն հինգ ուղեւորութենէ վերջ, կը քակուին իրենց լուծերէն և ախոռ կը տարուին. Եթէ պատահմամբ ձիապանը մոռնայ գալ առնլու զիրենք, կսկսին անխօսուժ կերպիւ աղաղակել։

Ի՞նչպէս մեկնենք այս ամէն երեւոյթներն. Արդեօք աշխատութեան միջոցն կատարուած ուղեւորութեանց թիւն, ձիապանին փոփոխութիւնն են պատճառ այն հիանալի կարողութեան զոր ունի կենդանին զգալու, իմանալու համար ժամանակն և թիւն.

Մինչեւ ցարդ յիշուած օրինակներուն մէջ, տեսանք որ ժամանակը կարճատեւ եղած էր և դէպքերն ու երողութիւններն ամէն օր կը կրկնուէին, մինչդեռ կան այնպիսի կենդանիներ որք կրնան բազմաթիւ օրերու, երկար ամիսներու թիւն ըմբռնել։

Շուն մը ամէն չաբաթ երեկոյ իւր տունէն կը փախչէր երթալ փնտռելու համար իր տէրը որ չաբաթ մը բացակայութենէ վերջ, կիրակի օրերն միայն կը վերադառնար իւր բնակարանն. Ամեն երկուշաբթի կը հաչէր և յուզման երեւոյթներ կարտայայտէր իւր դէմքն, որովհետեւ տիրոջ մեկնման օրն էր և վերստին պիտի զրկուէր սիրելի տիրոջ մը ներկայութենէն և գգուանքներէն։

Ս. Տօմինիկ կղզւոյն մէջ ձկնորսներու ընտանիք մը սովորութիւն ըրած էր ամէն երեկոյ, ձկնորսութենէ վերադարձին, հաւալուսնոյ մը անպետ ձուկերն իբր կեր տալ. Թռչունը ամէն օր որոշեալ ժամուն, կուգար ծովեզրն սպասելու համար նաւակաց վերադարձին, և կիրակի օրերն ծառի մը ստոյն վրայ թառած՝ անհամբեր յաջորդ աւուր կ՚սպասէր, լաւ գիտնալով թէ՛ նոյն օրը ձկնորսները որսորդութեան չեն ելներ։

Կրնանք դեռ այս տեսակ բազմաթիւ օրինակներ յիշել, բայց միշտ դժուարին պիտի լինի գիտնալ թէ՛ կենդանիք ճշմարիտ թուանշաններու վրայ ծանօթութիւններ ունին, եթէ ո՛չ մի և նոյն գիպաց կրկնումն մի և նոյն ժամանակաց մէջ, պատճառ կը լինի իրենց այդ կարողութեան։

Բնախօսական երեւոյթներն չահեկան են. ո՛չ աշխատանոց և ոչ գործի պէտք է անոնց համար. Ամէն ոք իւր միջավայրին մէջ կրնայ աշխատիլ նոցա վրայ. Մեր այս դիտողութիւնը գիւղերու մէջ բնակողներու համար օգտակար կրնայ ըլլալ, որոյ համար այսուհետեւ կը պարզուի ընդարձակ ասպարէզ մը՛ աւելի մօտէն դիտելու ընտանի կենդանիներն և անտարակոյս ընդհանրացընելու յայտնուած երեւոյթներն։

Մ. Գ. ՄՕՉԵԱՆ

ԹՐԱՄՎԱՅ ՇԻՐՔԷԹԻ

Իլան

1889 Նոյեմբեր 2ոէ 15ինճի գուրաար քէշիտէ օլընան բէխիւմալլէրի թէէտիյէ օլընաճագ (ամորթի) թաս վիլաթլըն ճէտվէլի տիր.

25	72	211	213	226
333	414	444	478	733
885	1235	1309	1454	1599
1603	1698	1814	1829	1871
1875	2106	2226	2248	2274
2292	2321	2359	2439	3044
3047	3095	3266	3401	3407
3412	3456	3589	3642	3643
3794	3856	3872	3964	4000
4240	4246	4318	4319	4355
4508	5167	5274	5409	5442
5521	5522	5567	5593	5631
5657	5893	6011	6150	6222
6259	6277	6402		

Իշպու թահվիլաթըն պէտէլլէրի՝ կէլէճէք դեկտ. 1ոէն իթիպարէն Թրամվայ շիրքէթինին մէրքէզ խազնէսինտէ թէէտիյէ օլընաճագ տըր. Մաճալը մէզքիւրտէ ասհապը լարը մէվճուտ տըր.

Մէտիրը ումումի
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Տէրսաատէ 4 Նոյ. 1889

*

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ
ԹՐԱՄՎԱՅ ՇԻՐՔԷԹԻ

Թարաֆընտան կէլէն իլան.

1889 Հօկտեմբեր 1ոէն 30ա գատար օլան հասըլաթ

Մուգայէսէ

	Կիւնտէ	Այտա
Պէշիքթաշ խաթթը	5606·04	173787·2
Աթմայտան »	5084·90	157632·
Շիշլի »	6062·55	187339

Մէտիրը ումումի
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Տէրսաատէ 4 Նոյեմբեր 1889

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

1889 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30 ՊԻԼԱՆՉՕՍԸ

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ	Ղրշ.	ՏՈՒՅՈՒՆԱԹ	Ղրշ.
Իսհամ—Սէրմայէտէն հէնուզ ախզ օլունմամըշ իսհամ	550,000,000	Սէրմայէ	1,100,000,000
Սանտըգ [Աթամպօլտա	95,116,735 19	Թէտավիւլտէ պուլունան պանգնօթլար [Աթամպօլտա	47,509,200
Սանտըգ [Շիւպէլէրտէ	28,009,036 5	Թէտավիւլտէ պուլունան պանգնօթլար [Շիւպէլէրտէ	»
Սանտըգտա պուլունան սէնէտաթ	484,334,857 26	Իստէնէճէք գամպիօ	83,409,483 10
Խազինէի Հիւմայունըն հիսապաթը ճարիյեսի—Պանգանըն զիմմէթը	86,557,096 15	Խազինէի Հիւմայունըն հիսապաթը ճարիյեսի—Մաթլուպաթ	»
Միւխթէլիֆ հիսապաթը ճարիյէ—Պանգանըն զիմմէթը	242,534,188 34	Միւխթէլիֆ հիսապաթը ճարիյէ-Մաթլուպաթ	438,858,341 17
Իսհամվէ էսհամ իւզէրինէ իգրազ օլունան մէպալիղ	333,669,441 21	Մուայէէն վատէլի տէբօզիթօ	98,867,457 22
Էմլաք վէ էշեա	7,637,006 35	Իհթիյաթը միւխթէլիֆէ	35,073,059
Միւթէնէվվիա	4,628,310 27	Իստէնէճէք թէմէթթիւ	1,232,433
		Միւթէնէվվիա	27,536,699 13
	1,832,486,673 22		1,832,486,673 22

Մէտիր
Է. ՏԸՎՕ

Ասլընա մութապըգ օլտուղը թաստիգ օլունուր։

Մէտիրը ումումի
ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1889 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷՔԻ ՊԻԼԱՆՉՕՍԸ ՏԸՐ

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ	Ֆրանք Սանթիմ	ՏՈՒՅՈՒՆԱԹ	Ֆրանք Սանթիմ
Սանտըգտա վէ պանգալարտա նուգուտ	64,136,134 81	Տէբօզիթօ վէ աչըգ պօնօլար	227,678,865 60
Սանտըգտա պուլունան սէնէտաթ	413,551,407 40	Հիսապը ճարի	366,482,978 34
Հիսապը ճարի	229,139,360 75	Գապուլ օլունան պօլիչալար	95,118,947 49
Րէհին վէ թէէմինաթլա իգրազ օլունան մէպալիղ վէ սաիրէ	119,194,680 65	Վատէլի մուայէէնէ իլէ տէբօզիթօ վէ պօնօլար	48,245,768 35
Հիսսէ վէ պօնօ վէ թահվիլաթ վէ էսհամ	44,925,538 79	Էմր իւզէրինէ աչըլան հիսապլար	19,322,190 42
Էմլաք	30,000,000 »	Իհթիյաթ աքչէսի	30,000,000 »
Էմր իւզէրինէ աչըլան հիսապլար	15,904,627 80	Խուսուսի իհթիյաթ աքչէսի	30,000,000 »
Սէրմայէտէն հէնուզ ախզ օլունմայան մէպլաղ	100,000,000 »	Սէրմայէ	200,000,000 »
Եէքիւն	1,016,848,750 20	Եէքիւն	1,016,848,750 20

Մէհիւր Իտարէ բէէսի
ՀԱՆՐԻ ԺԷՐՄԷՆ

Ասլընա մութապըգ օլտըղը թաստիգ օլունըր։

Մէտիրը ումումի
Ա. ՄԱԶԷՐԱ

(127)

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՔԵՐՈՎԲԷ ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Մօտենալով աւելի որոշ դիրք մը առնող նաւէն երկրորդ ծուխ մ՚ալ դուրս ելաւ, որուն կ՚ընկերանար բոցը և ապա որոտումը։

—Տեսա՞ն, տեսա՞ն, դրօշակնիս տեսան, աղաղակեց Մարտիրոս աղա Ալիսի ձեռքը սեղմելով։

—Այո՛, այո՛, այս երկրորդ թնդանօթն զմեզ տեսնելնուն նշանն է, ըսաւ Ալիս՝ ինքն ևս ուրախութենէն վեր վեր ցատկելով։

—Եւ գրաւ կը դնեմ որ սոսկայ պարզ նաւ մը չէ, այլ պատերազմանաւ մը։

—Այո՛, այո՛, պատերազմանաւ մ՚է, Մարտիրոս, ազատեցանք, ազատեցանք. տես ի՛նչպէս դէպի մեր կողմը կուգայ։

—Կը տեսնե՞ս, Ալիս, կը տեսնե՞ս, դրօշակը պարզեց, և... և... ա՜հ, այո՛, ազատեցանք. կը տեսնե՞ս դրօշակը, ի՛նչպէս վեր վար կ՚ընէ կ՚իջնէ՝ ինչան բարեւ։

—Ա՜հ, Մարտիրոս, հիմայ ուրախութենէս պիտի խենթենամ. չե՞ս տեսներ որ այն դրօշակը... Բրիտանական դրօշն է... այո՛, այո՛, Անգլիական ազատարար դրօշը։

Այս միջոցին արձակուած երրորդ թնդանօթ մը ա՛լ ամենեւին տարակոյսի տեղի չէր թողուր որ Անգլիական մարտանաւէն՝ ամենաորոշ կերպիւ տեսնուած էր աքսորեալներուն պարզած ճերմակ սաւանը, և նաւը չարունակ նշաններ կուտար անոնց թէ՝ իրենց օգնութեան կը դիմէր։

Մարտիրոս աղա և Ալիս՝ իրենց ուրախութենէն յիրաւի խելքերնին թռցնելէ շատ հեռի չէին գտնուեր. անանկ որ՝ ձողը բոլորովին մոքերնուն ելնելով, մէկզմէկ համբուրելու համար իրարու վզի փարած ատեննին՝ արդէն սաւանին ծանրութեան տակ հեծող ձողը ամենայն սաստկութեամբ խեղճ կապիկին վրայ չրջեցաւ, և երբ խելայեղ աքսորեալները անմեղ կենդանին ազատելու փութացին՝ անոր բուռն չարժումներէն սաւանն ալ կտոր կտոր եղած էր։

Բայց ա՛լ ևս դրօշներու և նշաններու պէտք չէր մնացած։

Վերջապէս, բոլորովին մօտեցաւ ազատարար նաւը։

«Բիվէնճ»ն էր անիկայ, որ Թօմի Փայլայի տուած աշխարհագրական ամենաճշգրիտ տեղեկութեան համեմատ, աքսորեալներուն գըտնուած անծանօթ և ամայի կղզին գտած էր։

Ա՛լ Մարտիրոս աղա և Ալիս՝ խնդութենէ յառաջ եկած տեսակ մը խենթութիւնը մէկդի թողլով լուրջ կերպարանք մ՚առած էին, և ձեռք ձեռքի բռնելով պատերազմանաւը կը դիտէին։

Ամէն բանի նմանութիւն ընող կապիկն ալ՝ մի և նոյն լուրջ դիրքով իրենց քովը կեցած՝ մէկ մը իւր տիրոջ և տիրուհւոյն կը նայէր, մէկ մ՚ալ հետզհետէ մօտեցող պատերազմանաւին։

Խեղճ կենդանին՝ անցած դարձած անսովոր բաներուն ամենեւին խելք չէր կրնար հասցնել։

Չէր կրնար ըմբռնել թէ ի՛նչ պատճառ կար պահ մը առաջ Մարտիրոս աղայի և Ալիսի այն ցնծութեան ցոյցերուն, մինչդեռ ուրիշ անգամ ևս ծովապատակ նաւուն այցելութիւն տուած ատեն, անոնք դրեթէ բոլորովին անտարբեր դիրք մը կը ցուցնէին։

Վերջապէս «Բիվէնճ» այնչափ մօտեցաւ ցամաքին՝ որ ա՛լ ևս կենալ պէտք ըլլալով՝ երկաթ նետեց։

Յետոյ կայծակի արագութեամբ մակոյկ մը ծովը իջեցուցին և չորս նաւաստիք անոր մէջ ցատկեցին։

Մէկ մ՚ալ փառաւոր համազգեստ հագած ծերունի մը, երիտասարդական աշխուժիւ, և թեթեւաշարժութեամբ մակոյկը իջաւ, որն որ ըընթաց յառաջանալ սկսաւ դէպի ցամաք։

Հինգ վայրկեան չանցած այն փառաւոր և չքեղ ու ակնթերեւ համազգեստով ծերունին, Մարտիրոս աղա և գեղեցիկն Ալիս, իրարու վզի փաթթուած, ուրախութեան արտասուք կը թափէին։

Հարկ չկայ ըսել որ այն չքեղ համազգեստով մարդը, մեր ծերունի Հայր Ռափիկն էր, մեծն Բրիտանիոյ քաջայաղթ «գօմմօտօր»ը։

Չպիտի նկարագրենք այն երկար ուրախութեան ցոյցերը, որ սակայն վարժ գրչի արժանի բաներ էին։

Երբ քիչ շատ հանդարտութիւն տիրել սկսաւ երեք բարեկամաց մէջ, Հայր Ռափիկի մէկ սուլման նշանին վրայ, երկրորդ մակոյկ մ՚ևս ծովը իջուցուեցաւ, որուն մէջ կը մնէին բացի չորս ուրիչ նաւաստիներէ, երկու ծովային սպայք և ամենէն վերջը մանկամարդ կին մը։

Այս երկրորդ մակոյկն ևս ցամաք հասաւ, և Մարտիրոս աղա ու գեղեցիկն Ալիս՝ խեղճ Հայր Ռափիկը թողլով ծովեզրը վազեցին, ուր՝ յաղթող աշխարհակալուհիի մը պէս ոտք կը կոխէր չքնաղն Սօֆի, դիւցազն Հայր Ռափիկի դիւցազնուհի որդեգիր աղջիկը։

Դարձեալ մի և նոյն արտաքոյ կարգի երկար և սրտագին ցնծութիւնները, գերկրնդխառնութիւնները, գուցէ այս անգամ աւելի եռանդուն կերպիւ՝ եթէ կարելի էր աստիճան մը որոշել առաջինին և երկրորդին մէջ։

Հազար ու մէկ հարցումներ և պատասխաններ, և անոնց անվերջանալի կրկնութիւնները...

—Ո՜հ, կ՚արժէ որ փառաւոր հացկերոյթով մը տօնենք այս ցնծալի օրը, գոչեց Հայր Ռափիկ, և սոոր մէկ հրամանին վրայ առաջին մակոյկը իսկոյն մեկնեցաւ հրամանատարին հրամանը պատուելու համար։

Կէս ժամ վերջը դաշտահանդէս մը տեղի կ՚ունենար այն ամայի և անծանօթ կղզեակին վրայ, երբ իրեն տէրերուն ուրախակից ընտանի կապիկն ևս վարժ «կարսօն»ի մը պէս նաւաղներուն հետ միատեղ սպասաւորութեան պաշտօն կը կատարէր։

Հայր Ռափիկի ուրախութիւնը վերջին աստիճանի հասած էր։

Պատմեց ծովասպատակներու հետ տեղի ունեցած սոսկալի պատերազմը։

Ըսաւ նաև գեղեցիկ Ալիսին, որ իրենց ազատութիւնը իւր հօրեղբօրորդւոյն, այսինքն Ֆրէտէրիք Հորսընի պարտական էին. սակայն ամենեւին Բիէռ Դարբինօֆի խօսքը չըրաւ թէ Մարտիրոս աղայի և թէ Ալիսի, որոնք տակաւին չէին գիտեր թէ բոլոր իրենց դժբախտութեանց պատճառը և հեղինակը այդ վատ եղեռնագործն էր, ինչպէս նաև ծովասպատակաց աչարկու պետը, և որ հիմայ չղթայակապ կը հեծէր մարտանաւուն մի խոր անկիւնը։

Հացկերոյթը վերջանալէ ետեւ, գեղեցիկն Ալիս իւր հիւրեր առաջնորդեց իրենց գետնափոր բնակարանը, որուն տեսքը քիչ զարմանք չը պատճառեց Հայր Ռափիկի և մարտանաւուն միւս մարդոց։

Ասոր և ընտանի կապիկին պատմութիւնն ալ պիտի ընէր գեղեցիկն Ալիս, որուն արտաքոյ կարգի պերճախօսութիւն մը տուած էր օրուան ամենաերջանիկ դէպքը։

Հասաւ այն ժամն ալ, երբ այս աստիճան զուարթութեանց պիտի յաջորդէր տխուր պարտաւորութեան մը գործադրութիւնը։

Հայր Ռափիկ՝ իւր գեղեցիկ Սօֆին մէկ կողմ քաշելով, երկար խորհրդակցութիւն մ՚ունեցաւ անոր հետ։

(Շարունակելի)

ԳԱՅԶԷՐ ՋԸՐՀԼԸՄԸ

Ալէմանիա իմբէրադօրը կիյեօմ հազրէթլէրինի Տէրսաադէթէ կէթիրէն Գայզէր գըրհըլըմը հագգընտա պազը մալիւմաթ.

Գայզէր գըրհըլըմը՝ միրալայ հօֆմանըն թանզիմ գօմանտասընտա օլուպ, 20 զապիթ վէ 519 նէֆէր թայֆասը վար տըր.

Մէզքիւր գըրհըլըն պոյու 85, էնի 19 վէ տէրինլիկի 7 մէթրօ տըր. Թօբլարընըն մէվճուտը 23 ատէտ օլուպ, պունլարտան 8ի՝ 26, 7սի՝ 15 վէ 4իւ՝ 8 սանթիմէթրօ գութրընտա (տրամագիծ) տըր, վէ 4իւ տէ րէվօլվէր թօբլարը տըր. Մաքինասը՝ 8000 պէկիր գուվվէթինտէ տիր. Սաաթտա 18 Ալէման միլի եօլ գաթ իթմէքտէ տիր.

Վաբօրը մէզքիւրըն սու քէսիմինտէն աշաղը իսթիապ իթտիկի մահալ՝ 7800 թօնէլաթօ մըգտարընտա սու ալապիլէճէք տէրէճէտէ վասի օլուպ, գըրհըլըրընըն գալընլըղը՝ 25 սանթիմէթրօ տըր.

Սէֆինէնին իւչիւնճիւ գաթընտա զայէթ գուվվէթլի պիր էլէքթրիք մաքինասը պուլընմագ տա վէ վաբիւրին օլան էլէքթրիք լամպալարը՝ սէֆինէնին գարանլըգ մահալլէրինի թէնվիր էյլէմէքտէ տիր.

Իքի մահալտէ թօրբիլ աթմաղա մախսուս 2չէր գօվան մէվճուտ օլուպ, պունլարըն 2սի՝ տէնիզին էւվէլինտէն եօգարըյա, վէ տիկէր 2սի պիր իքի մէթրօ տէնիզին ալթընտան թօրբիլլէր սէվգ իթմէքտէ տիր.

Թօբլար՝ Գրուբ, վէ պահրիյէ սիլահհէնտազանընա մախսուս օլան թիւֆէնգլէր՝ Մաուզէր ուսուլինտէ տիր.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—Հինտ սուլարընտա Գօլօմպօ լիմանընա միւվասալէթ իթմիշ օլան Եէնի-Զէլանտ ֆրգաթինը հիւմայունը՝ տիւն լիմանը մէզքիւրտէն Ինկիլիզ հինտ ու Չինի մէժմալիբինտէ քեաին Սինկաբուր լիմանընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր.

—Եավէրանը Շահանէտէն ֆէրիգ Ասմէտ Ալի բաշա հազրէթլէրինէ 1նճի րիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը իհսան պույուրլըմըշ տըր.

—Լէյլէի Մէվլուտըն պու կէճէ իթիպար օլընաճաղը՝ Մաթպուաթ իտարէսի պէհիյէսի թարաֆընտան րէսմէն իլան իտիլմիշ օլմաղլա, Մէվլուտ ալայը եարընքի բէնճշէնպիհ կիւնիւ իճրա օլընաճագ տըր.

ՏՕԳԹՕՐ ՊԱՊԱՀԵԱՆ

Տօգթօրը մումաիլէյհ՝ լավութա (էպէլէք), ալաթի թէնասիւլիյէ, րահիմ, խուրար եօլլարը վէ չօճուգ խասթալըգլարը իչիւն միւթէխասսըս («սբէսիալիսթ») օլուպ Բարիզտէ իքմալը ֆէննի իլէ Պէյօղլունտա Պէյիւք Բարմագ—Գաբուսու 5 նումէրօ իլէ մուրագգամ մուայէնէխանէսինտէ հէր կիւն էօյլէտէն սաաթ 11է գատար խասթա գապուլ իտէր, վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի տախի միւհթաճինի մէճճանէն թէտավի իտէր, վէ քէմաֆիւսսապըգ սապահլարը սաաթ 5է գատար Գատըգէօյինտէ Մօտա ճատտէսինտէ վագը խանէսինտէ պուլունըր.

25—6

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 5 Նոյմ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	097-½
Օսմ. էսհամը աչըլըը	-
» » գարանտու	17-
» » Սէրի Ա	-
» » » Պ	20-
» » » Ս	16-⅞
Օթօման 1871	92 ¾
Օսմանլը Պանգասը	11-⅝
Բուսիա իսթիգրազը	102-¼
Մըսըր սուլ. մութթահըտէ	91-½
» իմթիյազլը	102-½
Տաիրա Սանիյէ Մըսըր	82 ⅛
Ռօչիլտ իսթիգրազը	104-
Մուճասլէմ. էսհամը 1877	-
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25·46·20

Բարիզ 5 Նոյմ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	86·80
» » 4½ %	104·75
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլըը	17·15
» » » գարանտը	17·15
Մէճմուէլէ	
Սէրի Պ.	19·75
» Ս.	17·22½
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	73·37½
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	519 37½
» Պանգասը	542 50
Գրէտի Լիօնէ	695-
Գրէտի Ֆօնսիէ	1290
Գօնթուար տ'էսգօնթ	660
Սիւվէյիշ ագսիօնը	2303
Բուսիա 5 % 1877	
Իթալիա էսհամը	94·22½
Մըսըր Ֆօնտ. մութթահըտէ	473·75
Եունան 5 % 1879	469 37½
Գամպիօ 3 այ վատէ	25·22

Վիէննա 5 Նոյմ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	119·30
Րումէլի շըմէնտըֆէրի ֆի.	38·50
Օսմանլը Րէժի աքսիօնը	118-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գար.	18·24
» » » էն եիւքսէք	18·25
» » » էն աշաղը	18·23
Գու սապահ աչըլըը գ. ք.	18 23
Իսթիգրազը տախիլի տիւն գար.	45 08
» » » էն եիւքսէք	45·08
» » » էն աշաղը գ. ք	45 05
» » » աչըլըը	45 03
Մըսըր մութթահըտէ գար.	-
Գու սապահ աչըլըը	-
Սէրի Ա.	34-20
» Պ.	20-
» Գ.	18-25
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	72-
Ագչէ Ֆաիզի	7-
Րէժի Ղըշ.	-
Հէվալէսիզ	35-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ժէնէրալ	8-28
Սթամպօլ պանգասը	7-14
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	4-19
Թրամվայ	4-72½

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըրշ. տան	Ղըր. Բը.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108-
Մէթալիք »	100-
Պէշլիք »	103-30
Ալթըլըգ »	103-30
Ինկիլիզ լիրասը	110-12
Ֆրանսըզ ալթունը	87-27
Բօլ	90-05
Գրէմիզ ալթունը	51-10
Գարաօն գայմէսի	08-76

ԹԱՍՖԻՅԷ ՔԵԱՂԸՏԸ

20) լիք քեաղըտ	-
50) » »	09
100) » »	-
500) » »	-
1000) » »	08·
10000) »	-

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսիտէն

(Նումէրօ 35)

Պիր աճէնտէ լիւզումի օլտուղընտա մուլթալիյէ ֆապրիգասընտա թէսլիմ օլունմագ իւզրէ Գարտիֆ մատէնէ քէօմիւրի եանմըշընտան մըճըր քէօմիւրի

պէհէր գանթարը ճէտտի 14½ ղը. Թամիր օլընաճագ վարագօլ եաղ մուլըրգ քիւրքինին իւճրէթը Թաամիրիյէսի.

Պալըգ եաղը

գըլէյի ճէտտի 10000

պէհէր գըլէյի ճէտտի 3½ ղը.

Մուլթալիյէ ֆապրիգասընա ալընաճագ պէրվէհէը պալէա մըճըր քէօմիւրի իլէ էլյիսէ անպարընտա թամիր իթտիրիլէճէք վարագօլ քիւրքլէրինին վէ Պէյքօզ տէպպաղխանէսինէ ալընաճագ պալըգ եաղընըն Թէշրինի էւվէլին 30ընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլընարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէկինտէն, իմալ ու իթաասընա վէ 31ինճի կիւնիւ եիւզատէ պէչ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազպատը Սէրասքէրի Լէվազըմատ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր.

3—2

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսիտէն

(Նումէրօ 36)

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչիւն միւպայաա օլունաճագ օլան իքի եիւզտէն իւչ եիւզ էլլի պին քիլօյա գատար գուրու սօղանըն Թէշրինի էւվէլը րումինին օթուզ պիրինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը վէրիլէճէկինտէն, վէ էրթէսի կիւնիւ եիւզատէ պէչ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթաասընա թալիպ օլանլարըն մազպատը Սէրասքէրի Լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր.

24 Թէշրինի էվվէլ 1889

3—1

Սարըճըլը խանտա 34 նումէրօլը օտատա սաքին միւֆլիս Արթին Մարտիրոսեանըն զիմմէթինտէ ալաճաղը օլանլարըն Գանունըննամէի Թիճարէթին 170ինճի մատտէսի մուճիպինճէ ալաճագլըլարըն տէֆթէրինի թանզիմ իլէ տաիմի սէնտիքլէրին ինթիխապ ու թայինի հագգընտա իսթիշարէ օլունմագ իւզրէ, իշպու Թէշրինի սանինին 8ինէ միւսատիֆ օլան չարշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 6 րատտէլէրինտէ մահքէմէի Թիճարէթին Պաշքէյէնին իֆլաս օտասընա կէլմէլէրի իլան օլունըյօր.

Ճիւժ գօմիսէր

[illegible]

23 Թէշրինի էվվէլ սէնէ 305

Գարասի սանճաղը տախիլինտէ վագը մա Քիւչիւք քէօյ Այվալըգ վէ Էտրէմիտ վէ Քէմէր-Էտրէմիտ գազալարը իլէ Արմուտապատ նահիյէսինին իշպու 305 վէ 6 սէնէլէրի զէյթին էօշրիւ պիրլէշտիրիլէրէք Թօբտան միւզայէտէսինտէ 3850000 ղը. պէտէլ իլէ մահալլի Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ չէհրը հալին 21ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ գարարտատէսի չէքիլմիշ վէ 29ընճը բազար կիւնիւ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմուշ օլմասըյլա, պունլարա զամմ իլէ թալիպ օլանլարըն միւտտէթը մէզքիւրէնին խիթամընտան էվվէլ մահալլինէ վէ եախօտ Մէճլիսը Մալիյէ իլէ Աշար վէ Ռուսումաթ իտարէսի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր.

24 Թէշրինի էվվէլ 305

Թօբխանէի Ամիրէյէ մէնսուպ Կիւմիւշ-Սույու վէ Զէյթուն-Պուրնու խասթախանէլէրիյլէ միւհէնտիսխանէի պէրրիի հիւմայունըն սօպալարը պիլ-թամամ հիր նօգսան օլան պօրուլարընըն իմալ վէ եէրլէրինէ վազը զըմնընտա միւնագասայի ալէնիյէսի տէրտէսթը իճրա իտուլտիւնտէն, թալիպլէրինին չէրաիթի թաֆսիլաթընը անլամագ վէ թէնզիլաթլարընը իճրա էյլէմէք իւզրէ թարիխը իլանտէն իթիպարէն Թօբխանէի Ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր.

19 Թէշր. էվվէլ 305 3—3

ԽՏԻՎԻԱՅԷ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ ԻՏԱՐԷՍԻ

Պէհէր հաֆթա օլարագ Տէրսաադէթլէ Իսքէնտէրիյէ վէ Սուրիա պէյնինտէ սէֆէրաթ բօսթասը.

Բէրէյրա գաբտանըն թահթը գօմանտասընտա Տագալիյէ նամ վաբօր 1500 թօնէլաթօ համուլէսինտէ վէ 300 պարկիր գուվվէթինտէ օլարագ ալաֆրանկա Նոյմ.ին 6ընճը չարշէնպիհ կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 4տէ Տէրսաադէթտէն հարէքէթլէ ՉԱՆԱԳ ԳԱԼԷ, ՄԻՏԻԼԼԻ, ԻԶՄԻՐ վէ ՊԻՐԷՅԷ օղրայարագ բազար էրթէսի սապահլայըն 4 պուչուգ կիւնտէ ԻՍԳԷՆՏԷՐԻՅԷՅԷ մուվասալէթ իտէճէք տիր.

Եօլճու պիլէթլէրի ֆամիլեաճա վէ կիտիպ կէլմէ ալընտըգտա, թէնզիլը ֆիյաթլա ֆիւրուխթ օլունուր.

Վաբօրտա պիրինճի սընըֆ սուֆրա թագըմը, պանեօ օտասը, հէքիմ վէ խըտմէթճի գատըն վար տըր.

Եինէ բօսթաի մէզքիւրէնին ԻՍԳԷՆՏԷՐԻՅԷտէն հէր չարշէնպիհ սապահըը հարէքէթ իտէն Պէրիյէթիւշ Շամ վաբօրլարը տօղրու ՅԱՖԱյա հարէքէթ իտուպ ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷտէն 44 սաաթտա ՊԷՅՐՈՒԹա վասըլ օլուր, վէ ԹԱՐԱՊԼՈՒՍ, ՄԷՐՍԻՆ վէ ԻՍԳԷՆՏԷՐՈՒՆա օղրար.

Բօսթաի մէզքիւրըն Գըրմըզը տէնիզէ իշլէյէն վաբօրլարը՝ հէր ճումաա կիւնիւ Պրինտիզի բօսթա չանթասընըն միւվասալէթինտէն սօնրա Սիւվէյիշտէն հարէքէթլէ, Ճիտտէ, Սուաքիմ, Մասուա, Հիւտէյտա վէ Ատէն իսգէլէլէրինէ ուղրար.

Եօլճու, մալ վէ էմանէթ իրսալէթմէք իսթէյէնլէր՝ Սթամպօլտա Եմին Էօնիւնտէ Քէօբրիւ պաշընտա Եէնի Վալիտէ խանընտա գումբանեանըն մէզքիւրըն աճէնթէխանէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր.

Իշպու աճէնթէխանէ՝ պէտէլի Մըսըրըն պիւթիւն բօսթա իտարէխանէլէրինտէ թէէտիյէ օլընմագ իւզրէ բօսթա բօլիչալարը [Մանտաբօսթ] տախի իթա իտէր.

Հէր սընըֆ եօլճու իչիւն Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 170 նումէրօլու մաղազատէ Մ. Մ. Թօմաս Գուգ վէ էվլատը աճէնթէխանէսինէ միւրաճաաթ օլընա.

ԼԱՆԳՐԸ

ՎԻԷՆՆԱՏԱ
ԷՍՄԻՐ ՍԻԳՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

(Իրատ վէ Թախսիսաթ)

1889 յանվարը այը [illegible]

Գու այ զարֆընտա պէրվէհէ աթի մուամէլէթ վուգու պուլմուշ տըր. Ֆրանգ

906 ատէտ սիկուրթա քեաղըտը (բօլիս) աթք ու իմզա օլընըպ, պունլարըն մըգտարը սէրմայէսի չու տըր 5,559,255

Աթք ու Թահսիլ օլընան սիկուրթա իւճրէթի (բրիմ) 1,543,300

Վէֆաթ վուգուըյլա մըգտարը Թէէ. տիյաթ 296,100

1887 ԴԵԿՏ. 31ՏԷ ԹԷԷՄԻՆԱԹ ԱԳՉԷՍԻ 86,699,959·12 Ֆրանգ

Սիկուրթա իտիլմիշ մէպալիղին եէքիւնի 408,448,921·35 Ֆրանգ

Թէէտիյէ օլընան մէպալիղը եէքիւնի 111,324,497 Ֆրանգ տըր.

Թաֆսիլաթը միւքէմմէլէ ալմագ իսթէյէնլէր իչիւն Տէրսաադէթտէ ումումի աճէնթէ ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻԷ միւրաճաաթ օլունմալը տըր.

Իտարէխանէսի Թրնէլ մէյտանընտա Մայեր մաղազասընըն 2նճի գաթընտա պուլունըր.

ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՆԸՆ ՊԱՆՔԷՐԻ Մ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ ՔՕՄՊԱՆԵԱ
բօսթա վափօրլարը

Մէսաժըրի խարէսի՝ Տէրսաադէթ վէ Մարսիլեա արասընտա իշլէթտիկի բօսթա վաբօրլարընըն թարիֆասընտա պու քէրրէ պէրվէճհը աթի պազը թատիլաթ իճրա իթմիշ տիր.

Վաբօր Մարսիլեատան Տէրսաադէթէ քէմաֆիւսսապըգ հէր ճումաա էրթէսի ագշամլարը հարէքէթ իտուպ, սէպտէմ. 29տան իթիպարէն Թայինի օլընան բօսթա վաբօրը Շիրա, Սէլանիք, Գավալա, Բօրլակօս վէ Չանագգալէսինէ ուղրայաճագ տըր.

Քէզա Տէրսաադէթտէն Մարսիլեայա հէր բէնճշէնպիհ կիւնլէրի ագշամ սաաթ 4տէ վաբօր հարէքէթ իտուպ, հօկտէմպէր 18տէն իթիպարէն Թայինի օլընան բօսթա վաբօրը պիր հաֆթա Չանագգալէ, Բօրլակօս, Գավալա, Սէլանիք վէ Շիրայա ուղրայաճագ, վէ հօկտէմպէր 25տէն իթիպարէն Թայինի օլընան բօսթա վաբօրը օ պիր հաֆթա Չանագգալէ, Իզմիր վէ Շիրայա ուղրայաճագ, վէ պու սուրէթլէ օն պէշ կիւնտէ պիր Իզմիրտէ, Սուրիայա կիտէն վաբօրլա թէսատիւֆ վուգու պուլաճագ տըր.

Մէսաժըրի Մարիթիմ վաբօրլարըյլա Ֆրանսա շըմէնտըֆէրլէրինին վագթը հարէքէթլէրի եէքտիկէրէ թէսատի ի իտէր.

Իսթէյէն օլունտուգտա Մարսիլեա վէ Լիօնտա թէվագգուֆ իտէպիլմէք իւզրէ Սթամպօլտան տօղրու Բարիզէ գատար պիլէթլէրին ֆիյաթը Թէ-գիլ իտիլմիշ օլուպ, 1ինճի մէվգի 380 վէ 2նճի մէվգի 274 ֆրանգ տըր.

ԹՐԱՊԻԶՕՆ-ՊԱԹՈՒՄ

Մարսիլեատան կէլէն բօսթալար իլէ տօղրու սէֆէր.

Հէր 15 կիւնտէ պիր քէրրէ ճումաա էրթէսի կիւնիւ ալաֆրանկա ագշամ սաաթ 4տէ Սթամպօլտան հարէքէթ իտէր, վէ կէրէք ագիմէթտէ վէ կէրէք աւտէթտէ մունթազամէն Սամսուն, Քիրասօն, Թըրաբիզօն վէ Պաթում իսգէլէլէրինէ, վէ զայրը մէճպուրի սուրէթտէ Ինէպօլի, Ֆաթսա, Օրտու, Սինօբ վէ Ինէպօլու իսգէլէլէրինէ ուղրար. Սթամպօլա չարշէնպիհ սապահըը մուվասալէթ իտէր.

ՕՏԷՍԱ

Մարսիլեատան միւրուտ իտէն բօսթա վաբօրլարը իլէ հէր 15 կիւնտէ պիր իճրա օլունըր.

Սալը կիւնլէրի սապահ ալաֆ. սաաթ 8տէ Տէրսաադէթտէն հարէքէթ իտէր, վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի Օտէսայա վասըլ օլուր. Օտէսատան բազար կիւնիւ հարէքէթ իտուպ, բազար էրթէսի Տէրսաադէթէ միւվասալէթ իտէր.

ԹՈՒՆԱ

Հէր 15 կիւնտէ պիր բազար էրթէսի կիւնլէրի ագշամ ալաֆր. սաաթ 4տէ Սթամպօլտան հարէքէթ իտուպ, էմաի ագիմէթտէ սուրէթը մունթազամէտէ Պուրկազ, Սիւննէ, Կալաց վէ Իպրաիլէ, վէ աւտէթտէ Կալաց, Սիւննէ վէ Քիւսթէնճէյէ ուղրար վէ սալը կիւնլէրի Տէրսաադէթէ վասըլ օլուր.

ՀԱՐԻԳ ՎԷ ԷՍՄԻՐ ՍԻԳՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱԼԱՐԸ

NORTH BRITISH MERCANTILE

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐԳԸՆԹԱՅԼ

1809տա Թէէսիս

	Ինկ. Լիրասը
Սէրմայէսի	3,000,000
Իհթիյաթ ագչէսի	5,978,946
1885 սէնէսի հասըլաթը	1,788,964

NORTHERN

INSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

1836տա Թէէսիս

	Ինկ. Լիրասը
Սէրմայէսի	3,000,0080
Իհթիյաթ ագչէսի	3,134,34
1885 սէնէսի հասըլաթը	898·076

Սալիֆ իւլ պէյան իքի գումբանեա էհվէն ֆիյաթլա վէ միւթէտիլ չէրաիթլէ խանէ վէ էշեա վէ էմթաայի թիւճճարիյէ վէ սաիրէ սիկուրթա իտուպ, գազանըն վուգուընտա աէրտիւֆիյը մուգավէլէ թազմին իտէրլէր. Եանկըն ճիհէթինտէ թազմինաթ 15,000,000 Ինկ. լիրասը.

ՏԷՆԻԶ ՍԻԳՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

Maritime Insurance Cie.

Սէրմայէսի Ինկ. լիրասը 500,000 Իհթիյաթ ագչէսի Ինկ. լիրասը 120,000

Իշպու գումբանեա էհվէն ֆիյաթլա վէ միւթէտիլ չէրաիթլէ կէրէք վաբօր վէ կէրէք եէլքէն սէֆինէսիյլէ մէրսուլ էմթաայի թիւճճարիյէ, կրուբօ վէ նագտ պէտէլի սիկուրթա իտէր. Մուֆասսալ մալիւմաթ իչիւն Գալաթատա Գօմիսիօն խանընտա մէզքիւր իքի գումբանեալար աճէնթէ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԷՐՈԲԵԱՆա միւրաճաաթ իթմէլի.

ԳԱՐԼԸՄԱՆ ՎԷ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆԸՆՏԱ

ԻԹԹԻՀԱՏ ԲՕՍԹԱԽԱՆԷՍԻՆԻՆ ԻՍԹ ԳԱԹԸՆՏԱ

Մէզքիւր մաղազատա հէր նէվ պէյազ չամաշըր, գատընլար իչիւն մանթօլար, չօճուգ էլպիսէլէրի, եարըմ ֆիսթանլար, գօրսէլէր, ճէհէզ իչիւն չամաշըրլար, նագըշ իշլէմէլէրի, էնվաի չօրապլար, մէնտիլլէր վէ սաիր պու կիպի մալլար զայէթ էհվէն ֆիյաթլա ֆիւրուխթ օլունըր.

Քեաֆֆէի ալէտ ճինստէն օլան պու մալլար Թօբտան վէ բէրաքէնտէ սաթըլըր.

Պու մալլար՝ Վիէննա վէ Պէրլինտէ խուսուսի ֆապրիգալարտա իմալ օլունուպ, Ինկիլթէրա, Իթալիա վէ Եվրոպանըն սաիր մէմլէքէթլէրինտէն տախի մալ ճէլպ օլունըր.

Էկէր պէտէլի բօլիչա վէ եախօտ բօսթա բուլը իլէ կէօնտէրիլիր իսէ, Թաշրալարտան վագը օլան սըբարիշաթ տախի իճրա օլունըր.

Պէյէնիլմէյէն մալլար կէրի ալընըպ ագչէսի իատէ օլունըր վէ եալընըզ նագլիյէ իւճրէթի ալըգօնուլըր.

Գատընլարա սուհուլէթ օլմագ իւզրէ մէզքիւր մաղազա՝ քէնտի ճէսիմ տէրզիի Թօյարընա մահսուս պիր Թէրզիին Թահթը իտարէսինտէ պիր Թէրզիխանէ զամմ ու իլավէ իթմիշ օլտուղը կիպի, ըսմարլամա մանթօ վէ սաիրէ եարըմ իչիւն Եվրոպատան էնվաի չէշիտ գումաշլար տախի կէթիրթմիշ տիր.

ՊԷՕՅԻՒՔ ԷՇԵԱ ՎԷ ՄՕՊԻԼԱ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ԳՈՒԼԷ ԳԱՊՈՒՍԸՆՏԱ Ն° 657

JEAN PSALTY ԺԱՆ ՊՍԱԼԹԻ

1867 ՍԷՆԷՍԻՆՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ ԹԻՃԱՐԷԹ ԷՎԻ.

Պէյօղլունտա Գալըրիսթան սօգաղընտա 6նճը տաիրէի պէլէտիյէ գարշըսընտա

ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԷՐՔԷԶ ՏԷԲՕԶԻԹՕՍԸ ՄԷՎՃՈՒՏ ՏԸՐ.

ՇՈՒՊԷԼԷՐ.

Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Աղա ճամիսի գարշըսընտա 127 նումէրօտա վէ Գուլէ Գապուսընտա 659 նումէրօտա

Հէր նէվ վէ ճինս Եվրոպա վէ եէրլի մամուլաթը օլարագ չէշիտ չէշիտ էշեա վէ մօպիլա, մէֆրուշաթ իչիւն էնվաի ճինս ու չէշիտ գումաշլար վէ զայրէհիմ, Եվրոպանըն էն ալէա ֆապրիգալարընտան սանտալեալար, այնալար, [եարըմ լիրատան 30 լիրայա գատար] գարեօլալար պուլընըր վէ էն էհվէն ֆիյաթլա սաթըլըր.

Մէզքիւր ֆապրիգատա իմալաթ իչիւն հէր նէվ մաքինա, ալէթ ու էտէվաթ մէվճուտ օլուպ, հէր ճինս գուրու քէրէսթէ տախի պուլունտուրուլտուղունտան, ՏԱՅԱՆԸԳԼԸ, ՍԻՒՍԼԻՒ վէ ԷՀՎԷՆ ՖԻՅԱԹԼԱ Թըպգը Եվրոպա մամուլաթը կիպի մօպիլա իմալ օլունըր.

Քէզալիք մէզքիւր ֆապրիգա՝ Թէքմիլ պիր խանէնին մէֆրուշաթ վէ մօպիլաըընը էքսիւկ վէ պիր սուրէթը մաթլուպէտէ իմալ, վէ կէրէք պուրա վէ կէրէք մէմալիքը էճնէպիյէ իչիւն հէր սըբարիշը իճրա իթմէյի տէրեօհտէ իտէր. Մէմալիքը էճնէպիյէտէ պուլունան զէվաթըն՝ Պէյիւք Մէրքէզ Տէբօսընտաքի մաղազայա միւրաճաաթ իթմէլէրի րիճա օլունըր.

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆԻՆ
ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմայէ 200·000·000 Ֆրանգ

Տէրսաադէթ աճէնթիյասը

Գալաթատա Գարաքէօյտէ քէօբրիւ պաշընտա հալաճեան խան

Աճէնթիա չիւպէսի

Սթամպօլտա Սուլթան Համամը սօգաղընտա Հաճօբուլօ խան

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիւմլէ պանգա մուամէլէլէրինի տէրուհտէ իտէր.

Էսհամ իւզէրինէ իգրազ իտէր.

Էսհամ բէհին պարագ հիսապը ճարի աչար.

Ֆրանսայա վէ սաիր էճնէպի մէմլէքէթլէրինէ բօլիչա քէշիտէ իտէր.

Համիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ գրէտիթօ քեաղըտլարը վէրիր.

Գօրսա իշլէրի իչիւն վէրիլէն էմիրլէրի իճրա իտէր.

Էսհամ հէֆզ իտէր.

Թէսլիմ օլունան նագտը զայրը իտէր, վէ մուգաատէլինտէ չէրայիթը մաալիւմ վէրիր.

ՍԹԱՄՊՕԼ ԱՃԷՆԹԻԱՍԸՆԸՆ ՇՈՒՊԷՍԻ պանգա իշլէրինտէն մաաատա, էմնիյէթ իւզէրինէ տէ ագչէ էօտիւնճ վէրիր. Քէզալիք մէզքիւր շուպէ՝ արտըգէ էմթաայի կէօմրիւքտէն ալըր սագլար, վէ Սթամպօլտա վէ եախօտ մէմալիքը էճնէպիյէյէ սաթըլաճագ էմթաա իչիւն տա գօմիսիօնճըլըգ իտէր.

Մահալը տէբօսը Սթամպօլտա Չիչէ բազարընտա 31 նումէրօլու մահալտէ տիր.

ԼԱ ԺՈՒՎԱՆՍԻՆ

ՏԱՒՄԻ ԿԻՒՔՆԷԼԻՔ

ՍԱՉ ՎԷ ՍԱԳԱԼԵՊՕՅԱՍԸ

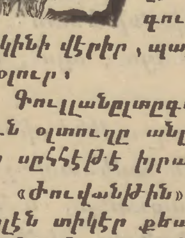

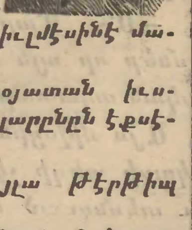

Սաչ վէ սագալըն թէճտիտինէ մախսուս օլան իշպու նէվիճատ իլաճ՝ գուրշուն Թոզըը վէ ճէհէննէմ Թաշըը հավի օլմայըպ, հէման գուլլանըլտըղը կիւն սաչ վէ սագալըն կէնճլիք րէնկինի վէրիր, պաշտաքի Թէրլէրի մահվ իտէր վէ սաչըն տէօքիւլմէսինէ մանի օլուր.

Գուլլանըլտըգտա՝ տիկէր քեաֆֆէի սաչ իլաճը վէ եա պօյատան իւսթիւն օլտուղը անլաշըլըր, զիրա պօյա վէ եա սաիր սաչ իլաճլարընըն էքսէրիյէ սըհհաթէ խըլաֆ մազարրաթը իտէրլէր.

«Ժուվանսին» նամընտա օլուպ ճէհէննէմ Թաշը եօգ իտէն Թէրթիպ խուլէն տիկէր քեաֆֆէի պօյալարտան տէֆիլէլը.

Լա Ժուվանս՝ Ֆրանսանըն Իշէր էյալէթինտէ Պօքէր նամ մահալտէ քիմեակէր վէ ֆէնը նէպաթաթ մուալլիմի Լ. Ժ. Մօնէ թարաֆընտան Թէրթիպ օլունմըշ տըր.

Ումում Թիւրքիա իչիւն աճէնթէ վէ տէբօզիթօճը՝ Պէյօղլունտա Սիթէ տ'Ալէպտէ նումէրօ 9 Նաթալի Պանթիւք էճզախանէսինտէ.